

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Emma Ranta-aho

YHTIÖITTÄMISEN VAIKUTUKSET VEROTUKSEEN, TALOUSHALLIN- TOON JA TOIMINTAAN

Liiketalous
2018

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Emma Ranta-aho
Opinnäytetyön nimi	Yhtiöittämisen vaikutukset verotukseen, taloushallintoon ja toimintaan
Vuosi	2018
Kieli	suomi
Sivumäärä	50 + 2 liitettä
Ohjaaja	Jukka Niittykoski

Osakeyhtiöt maataloudessa ovat viime vuosina kasvattaneet suosiotaan ja kasvun uskotaan jatkuvan. Syitä yhtiöittämiseen voi olla monia, usein syyt ovat kuitenkin taloudellisia. Verotus näillä kahdella yhtiömuodolla on erilaista ja joissain tilanteissa osakeyhtiö voi päästä pienemmillä veroseuraamuksilla. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tutkia, mitä muutoksia syntyy, kun yksityinen maataloudenharjoittaja vaihtaa yhtiömuotonsa osakeyhtiöksi.

Teoriaosuudessa on perehdytty yksityisen maataloudenharjoittajan sekä osakeyhtiön verotukseen, taloushallintoon sekä muuhun toimintaan. Yksityinen maataloudenharjoittaja on Suomessa yleisin muoto harjoittaa maataloutta. Tässä yhtiömuodossa yrittäjä vastaa täysin itse omista taloudellisista sitoumuksistaan. Osakeyhtiöissä taas sen osakkaat eli tässä tapauksessa yrittäjät, vastaavat osakeyhtiöstä ai-noastaan sijoittamallaan osuudellaan. Usein maataloudessa yrittäjien maatila on heidän pääelinkeinonsa, joten yhtiön kaatuessa menettäisivät yrittäjätkin heidän elinkeinonsa.

Verosäästöihin on mahdollista päästä vaihdettaessa yhtiömuotoa osakeyhtiöksi. Osakeyhtiöissä verotusta on helpompi säädellä esimerkiksi päätöksellä, kuinka paljon palkkaa tai osinkoa yrityksestä nostetaan. Osakeyhtiöissä byrokratia ja paperityöt kuitenkin lisääntyvät.

ABSTRACT

Author	Emma Ranta-aho
Title	The Effects of Incorporation on Taxation, Financial Management and Business Operations
Year	2018
Language	Finnish
Pages	50 + 2 Appendices
Name of Supervisor	Jukka Niittykoski

In the last years limited companies have grown in popularity and the growth is expected to continue. There are many reasons for incorporating, and usually the reasons are financial. Taxation between the various business entities is different. In some situations limited companies have to pay less taxes than sole traders in agriculture. The goal for this research was to find out how operating as a sole trader in agriculture is different than operating as a limited company.

In the theoretical section of the thesis there is information about taxation, financial management and other areas of operation as a limited company and a sole trader. Most of the farms in Finland operate as sole traders and they are responsible for their own financial commitments. In limited companies the stakeholders are responsible for their investments in the company. Usually in agriculture the farm is the entrepreneur's main livelihood. So, if the company falls, the entrepreneur loses his/her livelihood.

It is possible to save in taxes, if the corporate form is changed in to a limited company. It is easier to affect the taxation if the company is a limited company. Taxes can be affected, for example, if the entrepreneur takes less salary out of the company. However, bureaucracy and paperwork increase when operating as a limited company.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	8
1.1	Tutkimuksen taustaa ja motivaatio	8
1.2	Tutkimuksen tavoitteet.....	9
1.3	Tutkimusmenetelmät ja aineisto	9
1.4	Tutkimuksen rakenne.....	9
2	OSAKEYHTIÖMUOTOINEN MAATALOUS SUOMESSA.....	11
3	YKSITYINEN HENKIÖ MAATALOUDEN HARJOITTAJANA.....	13
3.1	Verotus.....	13
3.1.1	Tuloverotus	13
3.1.2	Arvonlisäverotus	15
3.2	Kirjanpito ja tilinpäätös.....	15
3.3	Palkka ja voitonjako.....	17
3.4	Vakuutukset ja lomitukset	18
3.5	Maatalouden tuet.....	19
3.6	Sukupolvenvaihdos	19
4	OSAKEYHTIÖT JA NIIDEN TOIMINTA	22
4.1	Verotus.....	22
4.1.1	Tuloverotus	22
4.1.2	Arvonlisäverotus	23
4.2	Kirjanpito ja tilinpäätös.....	24
4.3	Palkka ja voitonjako.....	26
4.4	Hallinto	28
4.5	Tilintarkastus.....	28
4.6	Sukupolvenvaihdos	29
5	TUTKIMUKSEN MENETELMÄT.....	31
5.1	Tutkimusmenetelmän valinta.....	31
5.2	Tutkimusmetodi ja aineiston hankinta	32

5.3	Tutkimuksen toteutus.....	32
5.4	Tutkimuksen validiteetti, reliabiliteetti ja objektiivisuus.....	33
6	TULOKSET	35
6.1	Verotus.....	35
6.2	Kirjanpito ja tilinpäätös.....	38
6.3	Hallinto ja toiminta	41
6.4	Vakuutukset, lomitukset ja maataloustuet	42
7	YHTEENVETO	44
7.1	Jatkotutkimusehdotukset.....	45
	LÄHTEET.....	46

LIITTEET

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Verojen määrä nettovarallisuuden ollessa 0	37
Kuvio 2. Verojen määrä nettovarallisuuden ollessa 250 000	37
Kuvio 3. Verojen määrä nettovarallisuuden ollessa 500 000	38
Taulukko 1. Enimmäispoistot maataloudessa (Verohallinto 2017b.)	14
Taulukko 2. Vuoden 2018 Ansiotuloveroasteikko (Verohallinto 2017r.)	14
Taulukko 3. Nuoren viljelijän aloitustuki (ProAgria Etelä-Pohjanmaa 2018)	21

LIITELUETTELO

LIITE 1. Esimerkki mikroyrityksen tuloslaskelmasta

LIITE 2. Esimerkki mikroyrityksen taseesta

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen taustaa ja motivaatio

Parin viime vuosikymmenen aikana maatilojen lukumäärä on laskenut puolella. Vuonna 1995 tiloja oli 100 000, kun taas vuonna 2016 tiloja oli enää 49 700 kappaletta. Eläinten määrä ei ole kuitenkaan tänä aikana juurikaan vähentynyt. Esimerkiksi nautojen määrä vuonna 1995 oli 1,1 miljoonaa ja vuonna 2016 nautoja oli 909 000 kappaletta. (Jokela 2016; Luonnonvarakeskus 2017.)

Samalla myös osakeyhtiömuotoiset maatilat ovat yleistyneet. Vuonna 1995 osakeyhtiömuotoisia maatiloja oli noin 200 kpl, kun taas vuonna 2016 niitä oli jo 914. Tämä on kuitenkin vain alle 2 % kaikista Suomen maataloista. Suurin osa harjoittaa maataloutta perheviljelynä. Osakeyhtiömuotoisten maatilojen lukumäärän uskotaan jatkavan kasvuaan suurenevien tilakokojen mukana. (Luonnonvarakeskus 2017; Pyykkönen, Rinta-Kiikka & Ylätalo 2013.)

Tutkimuksella on toimeksiantaja, joka harkitsee osakeyhtiömuotoisen maidontuotannon aloittamista. Aikaisemmin yritys on toiminut yksityisenä maataloudenharjoittajana. Yhtiöittämisen myötä paperityöt tulevat lisääntymään ja monet toimintatavat muuttuvat. Yrityksen kannalta onkin tärkeää selvittää, millä kaikin tavoin sen taloushallinto ja toiminta tulevat muuttumaan. Yhtiön perustaminen on myös pitkä prosessi ja asiaan on syytä paneutua kunnolla. Yhtiömuotoa tulee myös harkita tarkoin. Verotuksessa osakeyhtiö on lopullinen yhtiömuoto ja sen purkaminen ei ole mahdollista ilman veroseuraamuksia (Verohallinto 2017a.). Toimeksiantajayrityksen kannalta tätä ei ole kuitenkaan tarpeellista tukia, sillä tiedossa on jo, miten yhtiöittäminen tapahtuu. Aihe on ajankohtainen, sillä toimeksiantajayritys harkitsee osakeyhtiönä toimimista ja osakeyhtiöt ovat yleistynyt yhtiömuoto maataloudessa.

Perttu Pyykkönen, Suvi Rinta-Kiikka ja Matti Ylätalo (2013) ovat Pellervon taloustutkimuksessa tutkineet osakeyhtiömuotoista maataloutta Suomessa. Tutkimuksessa on selvitetty mm. osakeyhtiöiden roolia, kokoa ja tuotantoa Suomen maata-

loudessa, niiden kannattavuutta sekä osakeyhtiön hyötyjä ja haittoja verrattuna perinteiseen perheviljelmään. Yhteistyössä tässä tutkimuksessa oli Helsingin yliopisto, jossa tehtiin kolmen opinnäytetyön sarja aiheesta.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten verotus, taloushallinto sekä muu tilan toiminta tulevat muuttumaan kohdeyrityksessä yhtiöittämisen myötä.

Tutkimuskysymyksinä tutkimuksessa ovat:

1. Miten verotus muuttuu?
2. Mitä uusia töitä tulee yhtiöittämien myötä ja mitkä osa-alueet muuttuvat ja miten?

Kohdeyrityksen tuotantosuunta on maidontuotanto, joten tutkimuksessa keskitytään aiheeseen maitotilojen näkökulmasta. Esim. puutarhaviljelyssä toimintatavat voivat olla erilaisia verrattuna maitotilaan.

1.3 Tutkimusmenetelmät ja aineisto

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen eli laadullinen. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan jotain tapahtumaa, ymmärtämään tapahtumaa tai antamaan tulkinta jostakin ilmiöstä. Kaikki laadulliset tutkimukset ovat oikeastaan tapaustutkimuksia. Tapaustutkimuksessa kerätään yksittäisestä tapauksesta, tai pienestä joukosta toisiinsa suhteessa olevista tapauksista, yksityiskohtaista ja intensiivistä tietoa. Aineiston kerääminen tapahtuu yleensä useammilla eri keinoilla, esimerkiksi haastattelemalla, tarkkailemalla ja dokumentteihin perehtymällä. (Eskola & Suoranta 1998; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 130-131.)

1.4 Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksen ensimmäisessä luvussa on johdantoa tutkimuksen aiheeseen ja toteutukseen. Toisessa luvussa käsitellään osakeyhtiömuotoista maataloutta Suomessa. Kolmannessa luvussa perehdytään perheviljelmänä toimivien maatilojen taloushal-

linton ja neljännessä luvussa osakeyhtiöiden taloushallintoon ja toimintaan. Tutkimusmenetelmistä ja aineistosta sekä tutkimuksen validiteetista ja reliabiliteetista kerrotaan viidennessä luvussa. Tutkimuksen empiirisessä osuudessa tietoa on hankittu alan tutkimuksista ja kirjallisuudesta sekä toimeksiantajayritykseltä. Empiirisessä osiossa perehdytään verotuksen muutoksiin, hallinnon muutoksiin sekä muihin asioihin, jotka muuttuvat yhtiöittämisen myötä. Viimeisessä kappaleessa tutkimuksen tuloksista on tehty yhteenveto ja esitetään jatkotutkimusehdotuksia.

2 OSAKEYHTIÖMUOTOINEN MAATALOUS SUOMESSA

Etenkin EU:hun liittymisen jälkeen Suomen maatalous on ollut voimakkaan muutoksen kohteena. Jäsenyys EU:ssa poisti vanhanlaisen takuuhintajärjestelmän, jossa tuotteiden hinnat oli määritelty etukäteen viranomaisten ja MTK:n yhteisissä neuvotteluissa. Nykyään hinnat perustuvat markkinoihin ja tuotekustannukset on pyrittävä pitämään sen mukaisina. Tämän myötä liiketoimintaa on vaikeampaa pitää kannattavana ja riskit ovat suurempia. Maatilojen määrä onkin puolittunut EU-jäsenyyden aikana. Vuonna 1995 tiloja oli 100 000 ja vuonna 2016 enää 50 000. Samalla tilojen koko on kuitenkin kasvanut. Vuonna 2016 yhdellä tilalla oli keskimäärin 46 hehtaaria maatalousmaata käytettävissään, kun taas vuonna 1995 peltoalaa oli keskimäärin 22,1 hehtaaria. (Haapanen, Heikura & Leino 2004, 11, 25-26; Hirvi, Puurunen & Seppälä 2004; Jokela 2016; Luonnonvarakeskus 2017.)

Osakeyhtiöinä toimivia maatiloja vuonna 2016 Suomessa oli 914 kpl. Tämä on noin 2 % kaikista maataloista. Luku on ollut tasaisessa, joskin hitaassa, kasvussa viime vuosien aikana ja sen uskotaan kasvattavan suosiotaan myös jatkossa. Vuosivauhti on ollut n. 30—50 kpl vuodessa. Osakeyhtiöiden osuus tulee tuskin kuitenkaan yltämään yksityisten henkilöiden harjoittaman maatalouden osuutta. Yksityisinä henkilöitä maataloutta harjoittavia on 86 % kaikista maataloista. Toiseksi suurin omistajaryhmä on maatalousyhtymät, joiden osuus on 8 % Suomen maataloista. Sika- ja siipikarjataloudessa osakeyhtiöt ovat olleet suuremmassa suosiossa kuin nautakarjataloudessa. Trendi näyttäisi olevan kuitenkin ylöspäin myös nautakarjataloudessa. (Luonnonvarakeskus 2017; Pyykkönen ym. 2013.)

Simo Solala (2011) haastatteli pro gradu- tutkielmassaan kahdeksaa eri kotieläintilaa ja selvitti syitä osakeyhtiöittämiselle. Keskeisimmät syyt olivat taloudellisia. Haastattelun toteutuksen aikana osakeyhtiöt ovat maksaneet tuloksestaan 26 % tuloveron. Tämä voi olla yrittäjälle edullisempaa kuin verotus yksityisenä elinkeinoharjoittajana. Etenkin suurissa investoinneissa on vaarana, että kaikki tulot laskeetaan yrittäjän ansiotuloksi progressiivisella tuloasteikolla, sillä vieraan pääoman kasvaessa ansiotulon laskentaperusteena oleva nettovarallisuus laskee. Vuodesta 2014 lähtien yhteisöveroprosentti on ollut enää 20 (Veronmaksajat 2017a).

Verotuksen lisäksi yhtiöittämiselle voi olla monia muitakin perusteita. Haapanen, Heikura ja Leino (2004) ovat eritelleet näitä syitä teoksessaan Maatila liikeyrityksenä:

- ”Maatilojen koon ja riskien kasvu lisää tarvetta eriyttää perheen yksityis-omaisuus ja yrityksen omaisuus.
- Teknologian ja tuottavuuden kehitys johtaa entistä suurempiin koneisiin ja investointeihin, jotka mahdollistaa vain useiden tilojen yhteistyö.
- Koneiden kehitys ja tehokkuusvaatimus synnyttävät urakointiyhtiöitä.
- Kiristynyt kilpailu ja suuret yksiköt lisäävät liiketoiminta- ja investointiriskejä.
- Riskisijoittaminen on tulossa muiden toimialojen tapaan maatilayritysten kehityksen vauhdittajaksi.
- Yhteistyörenkaiden ja yhteiskoneiden hallintaongelmat lisääntyvät.
- Suomessa tullaan panostamaan yrittäjyyden ja pk-yritysten edellytysten parantamiseen, ja arvostus yrittämistä kohtaan on lisääntymässä.
- Yhteiskunta panostaa lisääntyvästi yrityskehityspalveluihin, kuten yritys-hautomoihin, riskirahoitukseen, koulutukseen, kevyisiin mikro-osakeyhtiöihin ja verotuksen keventämiseen.
- Osakeyhtiön perustaminen ja hallinta ovat muuttumassa entistä helpommaksi lainsäädännön, koulutuksen sekä neuvonta- ja tietopalvelujen kehityksessä.
- Sukupolven- ja omistajanvaihdoksia helpotetaan sekä tuetaan ja yritysten verotus kevenee.
- Maaseudun yritysmäisten sivuelinkeinojen merkitys lisääntyy.”

Tuotanto ja yksikkökoolla laskettuna osakeyhtiömuotoiset maatila ovat keskimäärin suurempia kuin muut maatilat. Hajonta on kuitenkin suurta, osakeyhtiöinä toimii pieniä kasvinviljelytiloja kuin suuria päätoimisia kotieläintilojakin. Suuret tilat yhtiöittävät yleensä suurien tulojen ja laajentamisen vuoksi, jolloin riskit pienentyvät ja rahaa jää yleensä verotuksen muuttumisen ansiosta enemmän investointeihin. Pienemmät tilat taas valitsevat osakeyhtiön omaksi yhtiömuodokseen, jotta ne voivat helpommin säädellä tulojaan yrityksestä ja näin vaikuttaa verotettavaan tuloon. Niillä on usein myös tuloja maatalouden ulkopuolelta, jolloin tarvetta nostaa rahaa yhtiöstä ei ole. Jäseniä osakeyhtiöiden hallituksissa on ollut keskimäärin kolme. (Pyykkönen ym. 2013)

3 YKSITYINEN HENKILÖ MAATALOUDEN HARJOITTAJANA

Tässä luvussa kerrotaan maatalouden harjoittamisesta yksityisenä henkilönä, joka on suurin omistajaryhmä Suomen maataloudessa. Vuonna 2016 niiden lukumäärä oli noin 42 900, joka vastaa 86 % Suomen maataloista (Luonnonvarakeskus 2017). Maataloudenharjoittaja toimii omissa nimissään ja vastaa itse taloudellisista sitoumuksistaan (Verohallinto 2014).

3.1 Verotus

3.1.1 Tuloverotus

Yksityisen henkilön harjoittamassa maataloudessa tilan tulos jaetaan ansio- ja pääomatuloksi. Tuloiksi lasketaan kaikki raha ja rahanarvoiset edut, joita maataloudessa on saatu. Tähän kuuluu myös pelloista, rakennuksista, metsistä tai muista vastaavista saadut vuokratulot sekä maataloudesta saadut tuet. Menoiksi taas lasketaan kaikki maataloudesta johtuneet menot. Palkat lasketaan menoiksi siltä osin, kuin ne maksetaan esimerkiksi maataloustyöntekijälle tai sesonkityöntekijälle. Puolisolle tai alle 14-vuotiaalle lapselle maksettua palkkaa ei voi vähentää tuloksesta. Maataloudenharjoittajan ei ole mahdollista saada kilometrikorvauksia, päivärahoja tai luontoisetuja. Tämän vuoksi maataloudenharjoittaja voi vähentää kuitenkin esimerkiksi maatalouteen liittyvät matka- ja majoituskulut, esimerkiksi matkat koulutustilaisuuteen. Työmatkaa asunnon ja tilan välillä ei voi kuitenkaan käyttää menona. Omaan henkilökohtaiseen verokorttiin ne voi tosin merkitä. Tuloista on mahdollista vähentää tasausvaraus, joka voi olla 800—13500 euroa, kuitenkin enintään 40 % maatalouden puhtaasta tulosta. Lopuksi menoista voidaan vähentää myös poistot. Jotkut maatalouden menoista voidaan vähentää kerralla tulosta, mutta pitkäaikaisemmat hankinnat jaksetaan useammalle vuodelle. Käytännössä tämä tarkoittaa hankintoja, joiden taloudellinen käyttöikä uskotaan olevan vähintään kolme vuotta. (Verohallinto 2017b; Verohallinto 2017c.)

Taulukko 1. Enimmäispoistot maataloudessa (Verohallinto 2017b.)

Tuotantorakennukset	10 %
Asuin- ja toimistorakennukset	6 %
Kasvihuone tai muu vastaava rakennelma	20 %
Ympäristönsuojeluun liittyvä rakennelma	25 %
Maatalouden koneet ja kalusto	25 %
Salaojat	20 %
Sillat, padot, kaivot, asfaltointi, tilatuet	10 %
Ympäristöinvestoinnit	25 %

Tulos jaetaan maataloudenharjoittajan ansio- ja pääomatuloksi. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste on tilan nettovarallisuuden ja 30 % edellisvuonna maksettujen palkkojen yhteissumma. Nettovarallisuus saadaan selville, kun maatalouden varoista vähennetään velat. Yksityistalouteen kuuluvia varoja ja velkoja ei huomioida nettovarallisuutta laskettaessa. Varoihin kuuluu esimerkiksi kiinteistöt, tuotantorakennukset, maatalouskoneet ja -kalusto, tavarat sekä maatalouteen liittyvät osakkeet ja osuudet. Varoihin ei lasketa kuitenkaan rahavaroja ja saamisia, maataloustuotantoon kuuluvia kotieläimiä eikä metsätalouden varoja. Palkoista otetaan huomioon ennakonpidätyksen alaiset palkat. Itselle, puolisolle tai alle 14-vuotiaalle lapselle maksettuja palkkoja ei oteta huomioon. Pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta 20 % on yrittäjän pääomatuloa. Hän voi myös vaatia pääomatulo-osuudeksi vain 10 % tai 0 %. Pääoman verotus on 30 % alle 30 000 euron pääomatu-loista. Tästä yli menevältä osuudelta maksetaan veroa 34 %. Se osuus maatilän tuloksesta, joka ei ole pääomatuloa, katsotaan ansiotuloksi. Ansiotulojen verotus on progressiivista. Vuoden 2018 ansiotuloveroasteikko löytyy taulukosta 2. Mikäli maatila olisi myynyt sen varoihin kuuluvia arvopapereita, katsottaisiin luovutusvoitto kokonaan pääomatuloksi. Pääomatuloa on siis vähintään maatilän saamien luovutusvoittojen määrä. (Verohallinto 2017d; Verohallinto 2017e; Verohallinto 2017f.)

Taulukko 2. Vuoden 2018 Ansiotuloveroasteikko (Verohallinto 2017r.)

Verotettava ansiotulo, euroina	Vero alarajan koh- dalla, euroina	Vero alarajan ylittä- västä tulon osasta, %
-----------------------------------	--------------------------------------	--

17 200-25 700	8,00	6,00
25 700-42 400	518,00	17,25
42 400-74 200	3 398,75	21,25
74 200-	10 156,25	31,25

Monet maatilayrittäjät harjoittavat kuitenkin maataloutta yhdessä puolisonsa kanssa, jolloin yritystulo jaetaan heidän molempien kesken. Pääomatulo-osuus jaetaan heidän kesken siinä suhteessa kuin heillä osuuksia maatalouden nettovarallisuudesta. Ansiotulo-osuus taas jaetaan työpanosten mukaan. (Verohallinto 2017f.)

3.1.2 Arvonlisäverotus

Arvonlisäverotus on kulutusveroa, jonka myyjä lisää myymänsä tuotteen hintaan. Ostaja maksaa tuotteesta tai palvelusta siis itse hankinnan lisäksi myös veroa. Myyjä tilittää maksetun veron sitten valtiolle. Yleisin verokanta tuotteissa ja palveluissa on 24 %. Elintarvikkeilla, rehuilla sekä ravintola- ja ateriapalveluilla verokanta on 14 %. Muun muassa kirjoilla, lääkkeillä, kulttuuripääsylipuilla ja majoituksella ja kuljetuksella verokantana on 10 %. (Verohallinto 2017g.)

Maataloudenharjoittajat kuuluvat myös arvonlisäverovelvollisiin. Myydessään tuotteita ja palveluita, heidän on tehtävä ostajalle lasku, jossa käy ilmi arvonlisäverolaissa vaaditut laskumerkinnät. Myytyjen tuotteiden ja palveluiden arvonlisäverosta vähennetään ostettujen tuotteiden ja palveluiden arvonlisävero. Tämä edellyttää sitä, että myös myyjä on arvonlisäverovelvollinen. Arvonlisävero on ilmoitettava kalenterivuositain. (Verohallinto 2017g; Verohallinto 2017p.)

3.2 Kirjanpito ja tilinpäätös

Kirjanpitolain (KPL) 1 a § mukaan maatilatalouden harjoittaja ei ole kirjanpitovelvollinen. Verohallinnon päätöksen mukaan maatilatalouden harjoittajat ovat kuitenkin muistiinpanovelvollisia. Tämä tarkoittaa sitä, että maataloudenharjoittajan

on pidettävä kirjaa maatalouden tuloista ja menoista. Lisäksi muistiinpanoista täytyy käydä ilmi arvonlisäveron määrä, veron perusteet sekä saadut tuet. Muistiinpanot on kirjattava aikajärjestyksessä ja muistiinpanosivujen numeroinnin tulee olla juokseva. Muistiinpanoissa tulee olla päivätyt ja numeroidut tositteet. Muistiinpanot on säilytettävä liitteineen vähintään kuusi vuotta verovuoden päättymisestä lähtien. (Verohallinto 2017h.)

Lisäksi muistiinpanoista pitäisi käydä ilmi seuraavat asiat (Verohallinto 2017h.):

- ”Vuoden aikana myytyjen maatalous- ja puutarhatuotteiden sekä kotieläinten ja tilalla olevan tuotantolaitoksen tuotteiden ostajat.
- Maataloudesta johtuneet saamiset sekä maataloudesta johtuneet pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset velat, joista on mainittava velkojain nimet ja osoitteet, kunkin velkojan osalta selvitys velan määrästä ja velan kohdistumisesta maatalouteen ja muuhun kuin maatalouteen sekä velasta suoritettu korko ja velasta johtuneet indeksi- ja kurssitappiot.
- Vuoden päättyessä tilalla olleet kotieläimet.
- Vuoden aikana luovutettujen kotieläinten myyntihinta tai korvaus ja siitä verovuoden tuotoksi jaksotettu osuus sekä aiempina verovuosina luovutettujen kotieläinten verovuoden tuotoksi jaksotettu osuus.
- Vuoden aikana hankittujen kotieläinten hankintameno ja siitä verovuoden poistoksi jaksotettu osuus sekä aiempina verovuosina hankittujen kotieläinten verovuoden poistoksi jaksotettu osuus.
- Rakennusten ja rakennelmien hankintamenot, menojäännökset sekä menojäännöksistä tehdyt poistot.
- Koneiden, kaluston ja laitteiden hankintamenot ja menojäännökset sekä erikseen salaojien, siltojen, patojen ja muiden sellaisten hyödykkeiden hankintamenot ja menojäännökset sekä näiden menojäännöksistä tehdyt poistot.
- Maataloudessa työskennelleille henkilöille (ennen verovuoden alkua 14 vuotta täyttäneet perheenjäsenet mukaan luettuina) rahana maksetut palkat, niistä pidätetyt ennakot ja suoritettut sairausvakuutusmaksut (aiemmin sosiaaliturvamaksut) ja muut työnantajasuoritukset.
- Verovelvollisen ja hänen puolisonsa työskentely maataloudessa sekä heidän osuutensa maatalouden nettovarallisuuteen sekä tuloverolain 38 §:n 2 momentissa tarkoitetut luovutusvoitot ja niiden jakautuminen puolisoitten kesken.
- Maataloudessa vähennyskeltottomat meno-osuudet maatilalla olevien rakennusten, rakennelmien tai niiden osien käytöstä yksityistaloudessa, metsätaloudessa tai muussa elinkeinotoiminnassa sekä laskentaperusteet, joiden mukaan menot on eroteltu maatalouden kuluista.

- *Maataloudessa vähennyskeltottomat meno-osuudet maataloutta varten palkattujen työntekijöiden sekä maatalouteen kuuluvien koneiden sekä muun kohdassa 7 mainitun omaisuuden ja muun omaisuuden käytöstä yksityistaloudessa, metsätaloudessa tai muussa elinkeinotoiminnassa sekä laskentaperusteet, joiden mukaan menot on eroteltu maatalouden kuluista.*
- *Verovelvollisen kulkuneuvot sekä laskentaperusteet, joiden mukaan kulkuneuvoista johtuneet menot on jaettu maatalouden kuluiksi ja maataloudessa vähennyskeltottomaksi menoksi.*
- *Peruste maatilatalouden tuloverolain 10 e §:n mukaisten tilapäisten työmatkojen aiheuttamien lisääntyneiden elantokustannusten vähentämiseen ja yksityisiin varoihin kuuluvalla autolla tehtyjen maatalouteen liittyvien matkojen aiheuttamien menojen vähentämiseen.*
- *Maatiloittain muodostettavan tasausvarauksen peruste.*
- *Tukioikeuksien hankintamenot ja niistä verotuksessa vähennetyt määrät sekä tukioikeuksista saadut luovutushinnat.*
- *Maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetussa laissa (603/2006) tarkoitetun veronalaiseksi tuloksi luettavan valmisteveron palautuksen perusteet.”*

Maatalouden harjoittajan ei yleensä tarvitse laatia tilinpäätöstä. Tilinpäätös tulee laatia ainoastaan silloin, jos tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta tai kahdella perättäisellä tilikaudella täyttyy vähintään kaksi seuraavista ehdoista:

- taseen loppusumma yli 350 000 euroa
- liikevaihto yli 700 000 euroa
- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin yli 10 henkilöä. (Verohallinto 2016b.)

3.3 Palkka ja voitonjako

Yksityinen maataloudenharjoittaja ei maksa itselleen palkkaa, vaan omat kulut ra-
hoitetaan yksityisnostoilla yrityksestä. Tästä ei aiheudu veroseuraamuksia, koska
yksityisen maataloudenharjoittaja maksaa tuloveroa tuloksensa perusteella. Yksi-
tyisnostot on kuitenkin kirjattava kirjanpitoon yksityistilille ja ilmoitettava veroil-
moituksella. (Verohallinto 2017i.)

Maatiloilla käytetään kuitenkin myös ulkopuolista työvoimaa ja heille on makset-
tava palkkaa tai työkorvausta. Palkan määritelmä on korvaus, jota maksetaan työ-
ja virkasuhteessa tehdystä työstä. Työkorvaus on yrittäjälle maksettua palkkaa.

Palkkaa maksettaessa työnantajan on toimitettava palkasta ennakonpidätys ja sairausvakuutusmaksu. Lisäksi työnantajan on hankittava työntekijälle pakollinen eläkevakuutus ja tietyin edellytyksin myös tapaturmavakuutus, työttömyysvakuutus ja ryhmähenkivakuutus. Maksetuista palkoista on tehtävä myös veroilmoitus ja vuosi-ilmoitus. Säännöllisesti palkkaa maksavan työnantajan on ilmoitauduttava Verohallinnon työnantajarekisteriin. (Verohallinto 2017j.)

3.4 Vakuutukset ja lomitukset

18—67-vuotiaat viljelijät, metsänomistajat, kalastajat, poronhoitajat sekä heidän perheenjäsenensä kuuluvat maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL) piiriin. MYEL-vakuutus on pakollinen kaikille maatalousyrittäjille, joilla on peltoa ja metsää vähintään viis MYEL-hehtaaria. MYEL-hehtaareissa pelto lasketaan mukaan sellaisenaan ja metsästä lasketaan 1/15 osa Keski-Suomessa. Lisäksi MYEL-työtulon tulee olla vuodessa vähintään 3828,13 euroa. MYEL-vakuutus on mahdollista ottaa myös vapaaehtoisesti, mikäli jää alle tämän rajan. (MELA 2017a; MELA2017b.)

Vakuutus lasketaan työtulon ja vakuutettavan iän perusteella. Työtuloa laskettaessa huomioon otetaan myös kaikki eläkkeet, korvaukset ja päivärahat. Alle 53-vuotiailla ja 63 vuotta täyttäneillä vakuutusmaksuprosentti on 13,0140 mikäli vuosittainen työtulo on enintään 26821,60 euroa. Tästä ylöspäin vakuutusmaksuprosentti nousee liukuvasti ja mikäli työtulo on yli 42148,29 euroa, vakuutusmaksuprosentti on 24,10. 53—63-vuotiailla vastaavat prosentit ovat 13,8240 ja 25,60. (MELA 2017c.)

MYEL-vakuutuksen yhteydessä maataloudenharjoittajilta peritään myös pakollinen vapaa-ajan vakuutus (MATA) sekä ryhmähenkivakuutus. MATA-vakuutusmaksu on 16,00 e + 0,75 % MYEL-työtulosta. Ryhmähenkivakuutusmaksu on 12 euroa. (MELA 2017c.)

Maatalousyrittäjät ja heidän perheenjäsenensä, jotka kuuluvat MYEL-vakuutuksen piiriin, ovat oikeutettuja myös lomituspalveluihin. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että maatalousyrittäjä osallistuu itse säännöllisesti päivittäisiin kotieläintilatoihin omalla tehtäväosuudellaan. Kotieläintalouden harjoittajilla töistä irtaantuminen on

vaikeampaa kuin muilla maataloudenharjoittajilla. Tämän vuoksi yrittäjän on mahdollista saada vuosilomaa, sijaisapua ja maksullista lomituspua. (MELA 2017d.)

3.5 Maatalouden tuet

Viljelijöiden on mahdollista saada tukea EU-rahoitteisesti sekä kansallisvaroista. Tuen tarkoituksena on varmistaa kannattava tuotanto ja sen jatkuvuus. Tuet voidaan maksaa pinta-alaa, eläintä/eläinyksikköä tai tuotantomäärää kohden. Lisäksi tukea voi saada myös investointeja, koulutuksia tai elinkeinosuunnitelman hankintaa varten. (Mavi 2018.)

Tukien myöntämiseen liittyy aina tiettyjä kriteereitä, kuka tahansa ei voi saada tukea. Tukiin liittyy myös niiden valvonta, jossa varmistetaan, että tukea on haettu oikein edellytyksin ja että on toimittu ehtojen mukaisesti. (Mavi 2018; Maa- ja metsätalousministeriö 2018.)

3.6 Sukupolvenvaihdos

Sukupolvenvaihdos on maatiloilla iso projekti, joka toteutetaan keskimäärin noin 30 vuoden välein. Mikäli mahdollista, sen suunnittelu kannattaa aloittaa jo hyvissä ajoin, jopa vuosia ennen sukupolvenvaihdosta. Tärkeää sukupolvenvaihdoksessa on huomioida muun muassa luopujien toimeentulo, jatkavien kannattava toiminta, jatkajien rahoitus sekä molempien osapuolien veroseuraamukset. Lisäksi on syytä miettiä muita kaupan ehtoja sekä asumisjärjestelyjä. (ProAgria Etelä-Pohjanmaa 2018)

Tila voidaan siirtää luopujalta jatkajalle kaupalla, lahjoituksella, vuokrasopimuksella tai niiden yhdistelmänä. Vuokraamalla tehty sukupolvenvaihdos on Suomessa harvinainen. Lahjana tehty sukupolvenvaihdos olisi jatkajalle edullisin, mutta yleensä sukupolvenvaihdoksessa maksetaan jonkinlainen kauppahinta, jotta maatalouden velat siirtyvät luopujalta jatkajalle. Markkinahintaa sukupolvenvaihdoksissa ei yleensä kuitenkaan makseta. Hinnasta sovittaessa on otettava huomioon verotus, tilan velat ja tuotantokunto, luopujien tarve esim. velkojen takia sekä tilan jatkajan maksukyky. (ProAgria Etelä-Pohjanmaa)

Veroa omistajanvaihdoksissa on aina maksettava ja mahdollisia veroja, joita joudutaan maksamaan ovat lahja-, luovutusvoitto-, tulo-, arvonlisä- sekä varainsiirtoverot. Jatkajan on maksettava lahjaveroa siinä tapauksessa, että omistajanvaihdos tehdään lahjana tai lahjanluonteisena kauppana. Kauppa katsotaan lahjanluonteiseksi, jos kauppahinta on enintään 75 % verottajan laskemasta omaisuuden käyvästä arvosta. Lahjaveroon on saatavissa huojennuksia, mikäli tietyt ehdot täyttyvät. Esimerkiksi yhtenä huojennuksen myöntämisen ehtona on, että yritystoimintaa jatketaan omistajanvaihdoksen jälkeen. Luovutusvoittoveroa maksetaan kiinteän omaisuuden myynnistä syntyneestä voitosta. Luovutusvoittovero on kuitenkin säädetty verovapaaksi, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

- Tila on ollut omistuksessa yli 10 vuotta. Tähän voidaan laskea mukaan myös edellisen omistajan omistusaika niissä tapauksissa, kun tila on saatu lahjana tai perintönä.
- Tila myydään omalle lapselle, lapsenlapselle, sisarelle, veljelle tai sisar- tai velipuolelle puolisoineen.
- Myyjä on harjoittanut maa- tai metsätaloutta tilalla. (ProAgria Etelä-Pohjanmaa)

Tuloverotuksen kannalta sukupolvenvaihdosta on valmisteltava jo neljä vuotta ennen tilakauppaa. Tällä vältytään tulojen ja siten myös tuloverojen kasaantumisen yhdelle vuodelle. Arvonlisävero ei tule maksettavaksi niissä tapauksissa, joissa toimintaa jatketaan. Kiinteistöistä eli tilan kauppahinnasta ilman irtaimistoa ja tilatukioikeutta on maksettava 4 % varainsiirtovero. Varainsiirtoveron maksaa yleensä ostaja. (ProAgria Etelä-Pohjanmaa 2018)

Sukupolvenvaihdostilanteissa molempien osapuolien on mahdollista saada tukea. Jatkaja voi hakea nuoren viljelijän aloitustukea. Aloitustukeen kuuluu suora avustus sekä korkotukilaina. Aloitustukea voi saada yhteensä 70 000 € tai 30 000 € riippuen jatkajan vuosittaisesta yrittäjätulosta. Yrittäjätulovaatimuksen on täytyttävä liiketoimintasuunnitelman mukaan viimeistään kolmantena kalenterivuotena tilanpidon aloituksesta laskettuna. Avustuksen ja korkotukilainan määrä selviää taulukosta 3. (ProAgria Etelä-Pohjanmaa 2018)

Taulukko 3. Nuoren viljelijän aloitustuki (ProAgria Etelä-Pohjanmaa 2018)

Yrittäjätulo	25 000 – 400 000 €	15 000 – 400 000 €
Suora avustus	35 000 €	10 000 €
Korkotukilaina ja varainsiirtoverovapaus	35 000 €	20 000 €
Yhteensä	70 000 €	30 000 €

Nuoren viljelijän aloitustukea ei myönnetä kenelle tahansa vaan siihen liittyy tietyjä kriteereitä. Jatkajan tulee

- olla alle 41-vuotias
- aloittaa tilanpito ensimmäistä kertaa
- täyttää koulutusvaatimus, eli täytyy olla maatalouden koulutus ja/tai kokemusta maataloudesta
- täyttää yrittäjätulovaatimus. (ProAgria Etelä-Pohjanmaa 2018)

Maatilan omistajalla ja tämän puolisolla on mahdollisuus luopumistukeen sukupolvenvaihdostilanteessa. Viljelijät ovat oikeutettuja luopumistukeen silloin, kun he luopuvat maatilastaan ennen varsinaista eläkeikää. Tällä turvataan heidän toimeentulonsa vanhuuseläkkeeseen asti. Luopumistuki koostuu perusmäärästä sekä täydennysosasta. Perusmäärä lasketaan MYEL-työtuloista ja täydennysosa taas on yhtä suuri kuin luopujan kansaneläke olisi. Luopumistukijärjestelmä ollaan lopettamassa ja se onkin voimassa enää vuoden 2018 loppuun asti. (ProAgria Etelä-Pohjanmaa)

4 OSAKEYHTIÖT JA NIIDEN TOIMINTA

Tässä luvussa perehdytään osakeyhtiöihin ja niiden toimintaan. Osakeyhtiöt ovat yleisin yritysmuoto Suomessa. Osakeyhtiö on erillinen oikeushenkilö ja sen osakkaat vastaavatkin yhtiön velvoitteista vain sijoittamallaan pääomalla. Yhtiön osakepääoman on oltava vähintään 2 500 euroa, mikäli kyseessä on yksityinen osakeyhtiö. Julkisen osakeyhtiön osakepääoma on oltava vähintään 80 000 euroa. Osakeyhtiöitä ohjaa osakeyhtiölaki, jonka keskeisimpiä periaatteita ovat osakkeenomistajien rajoitettu vastuu, osakkeenomistajien yhdenvertaisuus ja enemmistöperiaate, johdon huolellisuusvelvoite, yhtiön pääoman pysyvyys sekä osakkeen luovutettavuus. (L 21.7.2006/624; Yrittäjät 2014.)

4.1 Verotus

4.1.1 Tuloverotus

Osakeyhtiöt maksavat tuloksestaan 20 % tuloveron. Osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen, eikä sen tuloksen verotus vaikuta osakkaiden verotukseen. Tulos saadaan, kun veronalaisista tuloista vähennetään vähennyskelpoiset menot. Tulolähteitä voi olla elinkeinotoiminnan tulolähteestä, maatalouden tulolähteestä tai henkilökohtaisesta tulolähteestä. Kunkin tulolähteen verotettava tulo lasketaan erikseen ja näistä voi vähentää edellisvuosien tappion, joka kohdistuu kyseiseen tulolajiin. Tulovero lasketaan lopulta kunkin tulolähteen tulojen yhteissummasta. Tappiot ovat vähennyskelpoisia 10 verovuoden ajan. Osakeyhtiön osakkaita verotetaan vasta osingonjaon ja palkanmaksun yhteydessä. Osakeyhtiölle tästä ei aiheudu veroseuraamuksia. (Verohallinto 2017k.)

Kirjanpidon yhtenä tarkoituksena on laskea yrityksen tulos ja verotettavan tulon määrä perustuukin yleensä kirjanpitoon. Kirjanpidossa ja verotuksessa on kuitenkin eroavaisuuksia, joten täsmällistä tietoa kirjanpidosta ei välttämättä saada. Tilinpäätös, josta tulos selviää, laaditaan yleensä vain kerran vuodessa. Tuloveroa maksetaan kuitenkin tasaisesti ympäri vuoden ennakkoeron muodossa. Verohallinto määrää yrityksen ennakkoeron määrän yrityksen aikaisemman tuloksen perusteella. Ennakkoeron määrään on mahdollista hakea muutosta, mikäli tulos näyttää

poikkeavan odotetusta tuloksesta. Jos ennakkoveroa on maksettu liian vähän verovuoden aikana, peritään loput jäännösverona. Jäännösveroon lasketaan myös korkoa. Vastaavasti taas, jos ennakkoveroa on maksettu verovuoden aikana liikaa, saa yritys veronpalautuksia ja sille lasketun palautuskoron. (Verohallinto 2017k; Verohallinto 2017l; Verohallinto 2017n; Verohallinto 2017o.)

4.1.2 Arvonlisäverotus

Osakeyhtiöt ovat arvonlisäverovelvollisia yhtä lailla kuin kaikki muutkin, jotka harjoittavat liiketoimintamuodossa palvelujen ja tavaroiden myyntiä, vuokrausta tai muuta siihen rinnastettavaa toimintaa. Tuotteita ja palveluita myydessä myyjä lisää hintaan arvonlisäveron, joka tilitetään valtiolle. Myytyjen tuotteiden ja palveluiden arvonlisäverosta saa vähentää hankittujen tuotteiden arvonlisäveron, mikäli kaupan molemmat osapuolet ovat arvonlisäverovelvollisia. Veron määrä useimmissa tuotteissa ja palveluissa on 24 %. Elintarvikkeissa, kirjoissa, rehuissa ja ravintola- sekä ateriapalveluissa käytetään alennettua 14 % verokantaa. Kirjoissa, lääkkeissä, liikuntapalveluissa, kulttuuritapahtumien pääsylipuissa, henkilökuljetuksissa, majointuspalveluissa sekä televisio- ja yleisradiotoiminnasta saaduissa korvauksissa käytetään 10 % verokantaa. (Verohallinto 2017g.)

Yleensä yrityksen verokausi on kuukausi, jolloin arvonlisävero on ilmoitettava ja maksettava verokaudesta laskettuna toisen kuukauden 12. päivään mennessä. Eli esimerkiksi maaliskuun arvonlisävero on maksettava viimeistään toukokuun 12. päivä. Yrityksen on mahdollista hakeutua myös pidennettyyn verokauteen, jolloin arvonlisävero ilmoitetaan ja maksetaan neljänneskalenterivuosittain. Tällöin yrityksen liikevaihto tai vastaava tuotto voi olla vain 100 000 euroa kalenterivuodessa. Mikäli yrityksen liikevaihto tai vastaava tuotto on alle 30 000 euroa kalenterivuodessa, se voi hakeutua myös vuosittaiseen arvonlisäveron ilmoittamiseen ja maksuun. (Verohallinto 2017m.)

Vuoden 2017 alussa tullut lakimuutos mahdollistaa pienyrityksillä maksuperusteisen arvonlisäveron tilityksen. Aikaisemmin arvonlisävero on täytynyt tilittää suoriteperusteisesti eli yritys tilittää arvonlisäveroa silloin, kun tuote tai palvelu on

myyty tai suoritettu. Laskutusperuste on myös mahdollinen, jolloin myynti kohdistetaan sille verokaudelle, jolloin tuotteesta tai palvelusta on laskutettu. Maksu-perusteisessa arvonlisäveron ilmoittamisessa arvonlisävero kohdistuu sille verokaudelle, jolloin tuotteesta tai palvelusta on saatu maksu tilille tai se itse maksaa tuotteesta tai palvelusta. Yritys lasketaan pienyritykseksi silloin, kun sen liikevaihto on enintään 500 000 euroa vuodessa. (Verohallinto 2016a.)

4.2 Kirjanpito ja tilinpäätös

Kirjanpitolain 1 § mukaan osakeyhtiöt ovat kirjanpitovelvollisia. Kirjanpitovelvollisuus koskee yrityksiä niiden perustamisesta lähtien. Perimmäisenä tarkoituksena kirjanpidossa on selvittää yrityksen toiminnan tulos. Tuloksesta ovat kiinnostuneita omistajien lisäksi myös esimerkiksi yrityksen johto ja verottaja. Toisaalta kirjanpito tuottaa myös muuta tietoa ja raportteja sen eri sidosryhmille. Kirjanpidon avulla yritys osoittaa myös sen liiketoiminnan aukottomuuden ja eheyden sekä pitää yritystoiminnan rahavirran erillään muista talousyksiköistä. (Taloushallintoliitto a; Tomperi 2015, 11.)

Yrityksen tulos selvitetään tilikausittain, joka on yleensä kalenterivuosi. Tilikausi voi olla myös lyhyempi tai pidempi esimerkiksi aloittamis- tai lopettamisvuoden takia. Myös esimerkiksi sesonkiluonteisilla yrityksillä tilikausi saattaa poiketa kalenterivuodesta. Yritykset tekevät tilikauden aikana usein myös välitilinpäätöksiä, jotta saadaan tarvittavaa tietoa yrityksen johtamista varten. Tilikauden aikana yritys kirjaa ylös sen kaikki tulot, menot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät. Tulot koostuvat yrityksen tarjoamien tuotteiden ja palveluiden myynnistä. Menoihin taas kuuluu esimerkiksi palkat ja niiden sivukulut, materiaalihankinnat sekä rakennukset sekä maa-alueet. Myyntilaskusta saatu maksu, ostolaskun maksu sekä lainat pankista kuuluvat rahoitustapahtumiin. Oikaisuera on tyypillisesti kirjanpidossa sattuneen virheen korjaus ja siirtoeriä taas esiintyy yleensä tilinpäätöksissä. (Taloushallintoliitto b; Tomperi 2015, 13-14.)

Tilinpäätös on laadittava neljän kuukauden sisällä tilikauden päättymisestä. Kirjanpitolain 3 luvun 2 § mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kir-

janpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman sekä liitetiedot. Tuloslaskelmasta, taseesta ja rahoituslaskelmasta on lisäksi oltava vertailukelpoiset tiedot edelliseltä tilikaudelta. Toimintakertomus ei virallisesti kuulu tilinpäätökseen, vaan se on siihen liittyvä erillinen osa. Mikro- ja pienyritysten ei tarvitse tehdä toimintakertomusta, mutta osakeyhtiöiden on kerrottava osakeyhtiölaissa vaaditut tiedot koskien toimintakertomusta. (Taloushallintoliitto c; Tomperi 2015, 146.)

Tuloslaskelmasta selviää yrityksen tuloksen muodostuminen. Ensiksi tuloslaskelmassa esitetään kaikki varsinaisesta liiketoiminnasta johtuneet tuotot ja kulut. Eli liikevaihdosta ja muista tuotoista vähennetään mm. materiaalit, henkilöstökulut ja poistot. Tämä näyttää yrityksen liikevoiton tai -tappion. Liikevoiton jälkeen esitetään vielä rahoituksesta johtuneet tuotot ja kulut, satunnaiset tuotot ja kulut, tuloksen järjestelyerinä tehdyn poistoeron sekä vapaaehtoisten varausten muutoksen ja tuloverot. (Tomperi 2015, 147-148.)

Tase kertoo yrityksen taloudellisesta asemasta tilikauden päätyttyä. Taseen vastavaa-puolelta käy ilmi yrityksen varat. Näitä ovat esimerkiksi rakennukset, maa- ja vesialueet, koneet ja kalusto, tavarat sekä saamiset. Taseen vastattavaa-puolelta taas selviää yrityksen toiminnan pääomarahoitus eli oman pääoman määrä, lainat rahoituslaitoksilta sekä osto- ja siirtovelat. (Tomperi 2015, 155-161.)

Yritysten tuloslaskelma ja tase esitetään suoriteperusteisesti eli menot ja tulot on kirjattu sille päivälle, jolloin tuote tai palvelu on siirtynyt myyjältä ostajalle. Niistä ei käy siis ilmi, miten raha on liikkunut yrityksessä. Tämän vuoksi tilinpäätöksessä tehdään myös rahoituslaskelma, joka kuvastaa yrityksen rahavirtaa. Kaikki suoriteperusteiset erät muutetaan maksuperusteiseksi, eli menot ja tulot kirjataan sille päivälle, jolloin maksu tai osto tapahtuu. Rahoituslaskelmassa rahavirrat jaetaan kolmeen osaan: liiketoiminnan rahavirtaan, investointien rahavirtaan sekä rahoituksen rahavirtaan. (Taloushallintoliitto d; Tomperi 2014, 165-166.)

Jotta yrityksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta saataisiin riittävät ja oikeat tiedot, on kirjanpitolaissa määrätty liitetiedoissa esitettäviä asioita. Liitetiedot voivat koskea tilinpäätöksen laatimista, tuloslaskelmaa, tasetta, tuloveroja,

vakuuksia ja vastuusitoumuksia, henkilöstöä ja toimielinten jäseniä, omistuksia muissa yrityksissä sekä konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista. Pienten osakeyhtiöiden ei tarvitse esittää yhtä laajoja liitetietoja kuin muiden yritysten. (Tomperi 2015,169-170.)

Toimintakertomuksessa esitetään tietoja kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymisen kannalta olennaisista asioista. Siinä kerrotaan myös tietoja tärkeistä tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen. Yrityksen tulee myös arvioida tulevaa kehitystä ja selvittää tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta. Pieni kirjanpitovelvollinen voi jättää toimintakertomuksen tekemättä, mutta mikäli osakeyhtiö ei tee toimintakertomusta, sen pitää liitetiedoissa esittää muutamia seikkoja, joita osakeyhtiölaki vaatii:

- yhtiön osakkeiden määrä osakelajeittain sekä kutakin osakelajia koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset
- pääomalainojen pääasialliset lainaehdot ja lainoille kertynyt kuluksi kirjattamaton korko
- tiedot lähipiirilainoista
- tiedot rakenne- ja rahoitusjärjestelyistä
- tiedot omista osakkeista. (L 21.7.2006/624; Tomperi 2015, 168.)

4.3 Palkka ja voitonjako

Osakeyhtiöt voivat maksaa palkkaa niin työntekijöille kuin yrittäjillekin. Palkkaa maksettaessa osakeyhtiöillä on samat velvoitteet kuin muillakin työnantajilla. Yhtiön on toimitettava palkasta ennakonpidätys työntekijän verokortin mukaisesti. Mikäli työntekijä ei ole esittänyt verokorttiaan, ennakonpidätys on 60 % (Ennakonperintäasetus). Lisäksi työnantaja maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työeläkevakuutusmaksun eli TyEL:in. Tiettyjen edellytyksien täytyessä työnantajan tulee ottaa työntekijälle myös tapaturmavakuutuksen, työttömyysvakuutuksen sekä ryhmähenkivakuutuksen. Palkka tulee maksaa työntekijän tilille ja sen tulee olla työntekijän käytettävissä palkanmaksun erääntymispäivänä. Esimerkiksi jos palkanmaksu päivä osuus sunnuntaille, on palkka maksettava jo perjantaina. Pal-

kanmaksun yhteydessä työnantajan on toimitettava työntekijälle myös palkkalaskelma, josta selviää mitä palkansaaja on ansainnut palkanmaksukaudella. Lisäksi palkkalaskelmasta on käytävä ilmi palkanmaksun perusteet eli esimerkiksi palkan suuruus, ylityöt, ennakonpidätykset ym. (Verohallinto 2017j; Työsuojelu 2015.)

Palkanmaksajan velvollisuutena on myös ilmoittaa työnantajasuoritukset verohallinnolle. Tiedot on lähetettävä aina palkanmaksusta seuraavan kuukauden 12. päivänä. Mikäli työnantaja maksaa palkkaa vakituisesti vähintään kahdelle palkansaajalle tai yhtäaikaisesti kuudelle palkansaajalle, jotka tekevät työtä tilapäisesti, työnantajan on ilmoitauduttava työnantajarekisteriin. (Verohallinto 2017j.)

Osakeyhtiöt voivat kertyneistä voittovaroistaan jakaa myös osinkoa osakkailleen. Mahdollinen osingonjako on hallituksen päätettävissä tilinpäätöksen yhteydessä. Osingonjako ei saa vaarantaa kuitenkaan yrityksen maksuvalmiutta ja hallituksen onkin tehtävä selvitys tästä, mikäli osinkoa päätetään jakaa. Yhtiö ei maksa osingonjaosta veroa, vaan verot kohdistuvat osakkaille. Listaamattomasta osakeyhtiöstä saatujen osinkojen verotuksen laskemisessa käytetään apuna osakkeiden matemaattista arvoa. Matemaattinen arvo saadaan selville vähentämällä yhtiön varoista sen velat ja jakamalla tämä osakkeiden lukumäärällä. Jos osinko on enintään 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta, 25 % osingosta on veronalaista pääomatuloa ja 75 % verotonta tuloa. Tämä pätee kuitenkin vain, jos osinko on alle 150 000 euroa. Tämän ylittävältä osalta 85 % osingosta on veronalaista pääomatuloa ja 15 % verotonta tuloa. Jos osinko on yli 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, tämän yli menevältä osalta veronalaista ansiotuloa on 75 % ja 25 % verotonta tuloa. (Verohallinto 2017q; Yritystulkki.)

Varsinkin pienemmissä yrityksissä yrityksen osakkaat ovat myös yhtiön työntekijöitä. Tällöin on syytä miettiä, maksetaanko heille palkkaa vai osinkoa. Tämä riippuu yhtiön olosuhteista ja yrittäjän tavoitteista. Mikäli yrittäjä haluaa päästä mahdollisimman pienin veroseuraamuksiin, on palkkaa järkevä nostaa n. 25 000 euroa vuodessa. Ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja tämän summan kasvaessa ve-

roja maksetaan valtiolle yhä enemmän. Jos osingonjako on mahdollista, on sitä järkevää nostaa 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta laskettuna. (Aho 2015; Yritystulkki.)

4.4 Hallinto

Osakeyhtiön osakkaat muodostavat yhtiön ylintä päätösvaltaa käyttävän yhtiökokouksen. Yhtiökokouksen tehtävänä on mm. valita hallitus, vahvistaa tilinpäätös, myöntää vastuuvapaus, päättää voitonjaosta sekä liiketoiminnan ja osakekannan muutoksista. Osakkaiden omistamat osakkeet antavat aina tietyn äänimäärän ja päätökset syntyvät määräenemmistöllä. Yleensä päätöksiin riittää enemmistö äänistä, mutta joissain tapauksissa voidaan vaatia myös 2/3 äänistä. Yhtiökokouksissa on mahdollista käsitellä vain niitä asioita, jotka on mainittu kokouskutsussa tai, jotka ovat yhtiöjärjestyksen mukaan käsiteltävä kokouksessa. Ylimääräinen yhtiökokous on mahdollista pitää, mikäli tilintarkastaja, hallitus tai yli 10 % osakkeista omistava osakas sitä vaatii. (ProAgria.)

Yhtiökokouksen valitseman hallituksen tehtävänä on johtaa yritystä. Hallituksen jäsenen tulee aina pyrkiä edistämään yrityksen etua, ei omaansa. Hallituksen jäsenet valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan. Puheenjohtajan tehtävänä on hallituksen kutsuminen koolle. Päätökset syntyvät yleensä enemmistöperiaatteella. Halutessaan hallitus voi valita yhtiölle myös toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan tehtävänä on yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksella on oikeus erottaa toimitusjohtaja ilman perusteita ja irtisanomisaikaa. (ProAgria; Yrittäjät 2014.)

4.5 Tilintarkastus

Osakeyhtiöiden on valittava tilintarkastaja, mikäli vähintään kaksi seuraavista ehdoista täyttyy:

- taseen loppusumma yli 100 000 euroa
- liikevaihto yli 200 000 euroa
- palveluksessa yli 3 henkilöä.

Tilintarkastajan valitseminen on yhtiökokouksen tehtävä. Tilintarkastajan tulee olla auktorisoitu HTM- tai KHT-tilintarkastaja. Tilintarkastaja voi suorittaa tarkastusta ympäri vuoden tai vain tilinpäätöksen aikana. Tarkastusta suoritetaan kirjanpitoon, hallintoon ja tilinpäätökseen liittyen ja tarkoituksen on varmistua, ettei tarkastettavan yhtiön tilinpäätökseen sisälly olennaisia virheitä. Tarkastuksen lopuksi tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen. (Suomen tilintarkastajat; Taloushallinto-liitto e.)

4.6 Sukupolvenvaihdos

Sukupolvenvaihdoksella tarkoitetaan omistajanvaihdosta, jossa yrityksen omistus vaihtuu perheen tai lähipiirin kesken. Yrityksiä myydään myös ulkopuolisille, mutta perheelle tai lähipiirille myytäessä on yleensä mahdollista saada verohuojenuksia. Sukupolvenvaihdoksen suunnittelu on hyvä aloittaa ajoissa. Yhtiösopimuksen muuttaminen, osingonjako, suunnattu osakeanti, jakautuminen sekä omien osakkeiden hankkiminen ovat aikaa vieviä toimenpiteitä, mutta näiden avulla voidaan pienentää veroseuraamuksia. (Yrittäjät 2017.)

Sukupolvenvaihdos osakeyhtiöissä tapahtuu osakkeiden myymisellä. Myyjälle myynnistä voi kohdistua pääomaverotusta, mikäli hän saa myynnistä luovutusvoittoa. Luovutusvoittoa laskettaessa myyntihinnasta vähennetään hankintahinta sekä myynnin kulut. Jos myyjä on luonnollinen henkilö tai kuolinpesä ja hän on omistanut osakkeet vähintään 10 vuotta, hankintahinnan ja myyntikulujen sijasta myyntihinnasta voidaan vähentää hankintameno-olettama, joka on 40 %. Alle 10 vuotta omistettujen osakkeiden hankintameno-olettama on 20 %. Myynti voi kuitenkin olla myös täysin verovapaa, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

- Myydään vähintään 10 % osakeyhtiön osakkeista.
- Myyjä on omistanut osakkeet vähintään 10 vuotta. Omistusaikaan on mahdollista laskea myös edellisen omistajan omistusaika, jos osakkeet on saatu perintönä tai lahjana.
- Ostajana on myyjä lapsi, rintaperillinen sisar tai sisarpuoli joko yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa. (Yrittäjät 2017.)

Tilanteissa, joissa verovapauden edellytykset eivät täyty tai hankintameno-oletta-
maa ei käytetä, on tarkkailtava kauppahintaa. Jos kauppahinta ei ylitä 75 % kaup-
pahinnan käyvästä arvosta, verotus on kireämpää. Hankintahintaa ei saa kokonai-
suudessaan vähentää myyntihinnasta, vaan ainoastaan vastikkeellista luovutettua
vastaavan osan. (Yrittäjät 2017.)

Jatkajalle tulee maksettavaksi lahjavero niissä tapauksissa, kun kauppahinta on liian
alhainen. Jatkajan on kuitenkin mahdollista saada lahjaverohuojennuksia tietyissä
tapauksissa. Jos kauppahinta on yli 75 % käyvästä arvosta, lahjaveroa ei tarvitse
maksaa. Kauppahinnan ollessa 50 – 75 % käyvästä arvosta, lahjaveroa ei tarvitse
maksaa, jos jatkaja sitoutuu jatkamaan yritystoimintaa vähintään viiden vuoden
ajan sekä huojennusta on pyydetty kirjallisesti verohallinnolta ennen lahjaverotuk-
sen toimittamista. (Yrittäjät 2017.)

5 TUTKIMUKSEN MENETELMÄT

Tässä luvussa kerrotaan tutkimusmenetelmän valinnasta, tutkimusmetodista sekä aineiston hankinnasta. Lisäksi tässä luvussa kerrotaan tutkimuksen toteutuksesta ja pohditaan työn validiteettia, reliabiliteettia ja objektiivisuutta.

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista menetelmää. Karkeasti laadullinen ymmärretään usein yksinkertaisen aineiston muodon kuvaukseksi. Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä yleistämään vaan ennemminkin kuvaamaan jotain tapahtumaa, ymmärtämään tapahtumaa tai antamaan tulkinta jostakin ilmiöstä. Kaikki laadulliset tutkimukset ovatkin oikeastaan tapaustutkimuksia, jotka eivät ole yleistettävissä samalla tavoin kuin kvantitatiiviset eli tilastolliset tutkimukset. Laadullinen tutkimus on syntynyt pitkälti siitä ajatuksesta mitä se ei ole sekä vertailusta tilastolliseen tutkimukseen. Laadullista ja tilastollista tutkimusta pidetään yleensä toistensa vastakohtina, vaikka näin ei suoranaisesti ole. Tutkimusmenetelmät ennemminkin täydentävät toisiaan. Laadullisen tutkimuksen tunnusmerkkejä voivat olla muun muassa aineistonkeruumenetelmä, harkinnanvarainen tai teoreettinen otanta, hypoteesittomuus, tutkijan asema, tutkittavien näkökulma, tutkimuksen tyylilaji ja esitystapa sekä narratiivisuus. (Eskola & Suoranta 1998.)

Tapaustutkimuksissa kerätään intensiivistä yksityiskohtaista tietoa yksittäisestä tapauksesta tai pienestä joukosta toisiinsa suhteessa olevia tapauksia. Tyypillisesti tapaustutkimuksessa valitaan yksittäinen tapaus, tilanne tai joukko tapauksia, jonka kohteena on yksilö, ryhmä tai yhteisö. Tutkittavana kohteena ovat yleensä prosessit tai yksittäistapausta tutkitaan yhteydessä sen ympäristöön luonnollisissa tilanteissa. Tavoitteina tämänkaltaisissa tutkimuksissa on useinkin ilmiöiden kuvailu. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 130-131.)

5.2 Tutkimusmetodi ja aineiston hankinta

Jotta havainnot voidaan erottaa tutkimuksen tuloksista, on tutkimuksessa oltava selkeä tutkimusmetodi. Metodi tarkoittaa käytäntöjä ja operaatioita, joilla tutkija tuottaa havaintoja. Lisäksi metodi tarkoittaa niitä sääntöjä, joiden mukaan havaintoja voi tulkita ja muokata, jotta niistä saataisiin mahdollisia johtolankoja. Ilman määriteltyä metodologiaa, tutkimuksesta tulee helposti omien ennakkoluulojen todistelua. Metodista valittaessa tulee ottaa huomioon se, että sen on sopusoinnussa teoreettisen viitekehyksen kanssa. (Alasuutari 2011.)

Kvalitatiivisen aineiston ominaispiirteitä ovat monitasoisuus, kompleksisuus sekä ilmaisullinen rikkaus. Aineistona laadullisessa tutkimuksessa voi käyttää esimerkiksi haastatteluja, havainnointia, omaelämäkertoja, kirjeitä sekä muuta tarkoitusta varten luotuja kirjallisia aineistoja ja äänimateriaalia. Parhaimmillaan laadullisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma elää tutkimushankkeen kanssa. Tässä opinnäytetyössä tutkimusmetodinä onkin käytetty osallistuvaa havainnointia. (Alasuutari 2011; Eskola & Suoranta 1998.)

Havainnointi ei tarkoita pelkästään näkemistä, vaan tarkkailua. Sen avulla saadaan välitöntä ja suoraa tietoa tutkittavista kohteista. Havainnointia voidaankin pitää todellisen elämän ja maailman tutkimista. Haittapuolena havainnoinnissa on se, että tutkija saattaa vaikuttaa tilanteisiin ja siten vääristää tilannetta. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija osallistuu myös itse tutkittavien toimintaan. Osallistuvan havainnoinnin lisäksi aineistona on käytetty yrityksen dokumentteja. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 207-211.)

5.3 Tutkimuksen toteutus

Verotusta tarkasteltaessa osakeyhtiön ja yksityisen maataloudenharjoittajan eroja verrattiin laskelmien avulla. Laskelmissa laskettiin verojen määrää eri nettovarallisuuksilla sekä erisuuruisilla yrityksen tuloksilla. Yhteisöverona oli 20 %, joka on määrätty vuonna 2014 yhteisöveron määräksi (Veronmaksajat 2017a.). Pääomatuoveron määrä on 30 %, kun pääomatulot ovat enintään 30 000 euroa. Tämän ylitävältä osalta verojen määrä on 34 %. Ansiotuloverojen määrä on laskettu vuoden

2018 tuloveroasteikon mukaan sekä kunnallisvero yrityksen toimipaikan kunnallisveron mukaan vuonna 2018. (Veronmaksajat 2017b.) Yrityksen muuta toimintaa tutkittaessa on käytetty hyväksi aiheeseen liittyvää kirjallisuutta ja internet-lähteitä sekä tietoa yrityksestä.

5.4 Tutkimuksen validiteetti, reliabiliteetti ja objektiivisuus

Tutkimuksen validiteetti tarkoittaa pätevyyttä. Validius tarkoittaa siis tutkimusmenetelmän tai mittarin kykyä mitata sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Tutkimuksissa mittarit eivät vastaa aina todellisuutta, jota kuvitellaan tutkittavan. Validiteettia voidaan tarkentaa käyttämällä useita eri menetelmiä tutkimuksessa. Tätä useiden eri tutkimusmenetelmien yhteiskäyttöä kutsutaan triangulaatioksi. Validiutta arvioitaessa on mahdollista ottaa erilaisia näkökulmia, jolloin puhutaan ennustevalidiudesta, tutkimusasetelmavalidiudesta ja rakennevalidiudesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226-227.)

Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen luotettavuutta. Toisin sanoen luotettava tutkimus tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta sekä sen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Luotettavuutta voidaan tarkistaa monin tavoin. Esimerkiksi jos kaksi tutkijaa päätyy samaan tulokseen, tulosta voidaan pitää luotettavana. Myös silloin tutkimus on luotettava, kun samaa henkilöä tutkitaan eri tutkimuskerroilla ja päädytään samaan tulokseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226.) Laadullisissa tutkimuksissa pääasiallinen luotettavuuden kriteeri on sen tutkija, koska tutkija toimii keskeisenä tutkimusvälineenä. Tämän vuoksi laadullisten tutkimusten luotettavuuden arviointi kohdistuu koko tutkimusprosessiin. Laadullisten tutkimusten luotettavuuden arvioinnit ovat yleensä henkilökohtaisempia ja sisältävät enemmän tutkijan omia pohdintoja, kuin tilastolliset tutkimukset. (Eskola & Suoranta 1998.)

Tutkijan objektiivisuutta on mietittävä jo tutkimusongelman ja -menetelmiä mietittäessä. Jos nämä valitaan liian yksipuolisesti, aineiston hankinta ja lähteiden valinta saattavat vinoutua ja siten tutkimus ei välttämättä täytä menetelmällisen objektiivisuuden vaatimuksia. Metodikysymyksissä objektiivisuus tarkoittaa sitä, että lähteet valitaan ja tulkitaan huolellisesti sekä esitetään myös sellainen lähde- ja tutkimus-

aineisto, joka on ristiriidassa omien ajatusten kanssa. Tutkijan tehtävänä on toteuttaa suunnitelmansa suunnitellusti ilman poikkeuksia esimerkiksi poliittisten syiden takia. Tärkeänä menetelmällisen objektiivisuuden kriteerinä pidetään myös toisen tutkija mahdollisuutta toistaa tutkimus samoista lähtökohdista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 292-293.)

6 TULOKSET

Tässä luvussa esitetään tutkimuksen tulokset aiheittain. Osakeyhtiön ja yksityisen maataloudenharjoittajan välillä on vertailtu verotusta laskelmien avulla ja lisäksi esimerkiksi yrityksen kirjanpitoa ja hallintoa.

6.1 Verotus

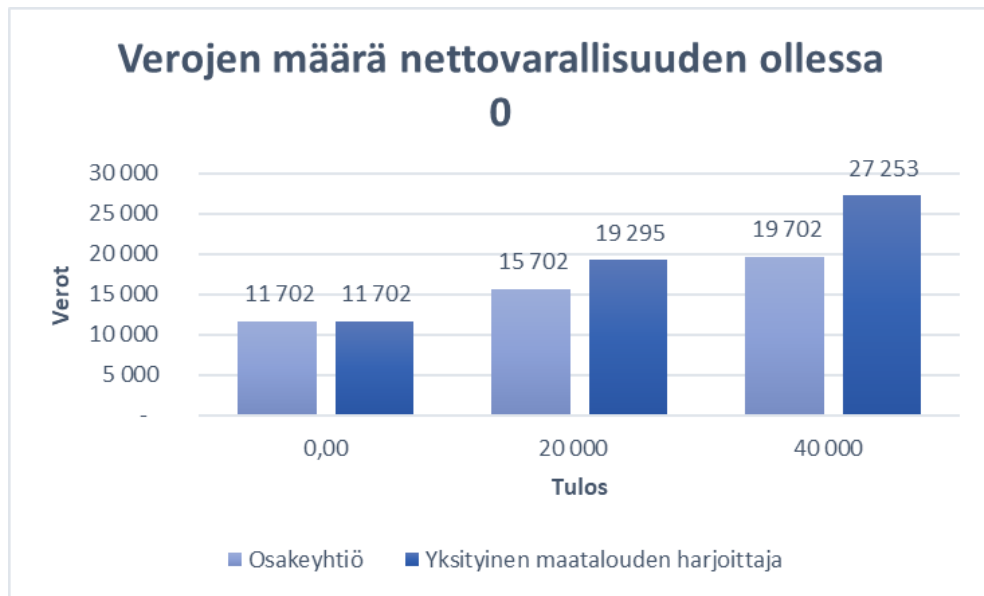
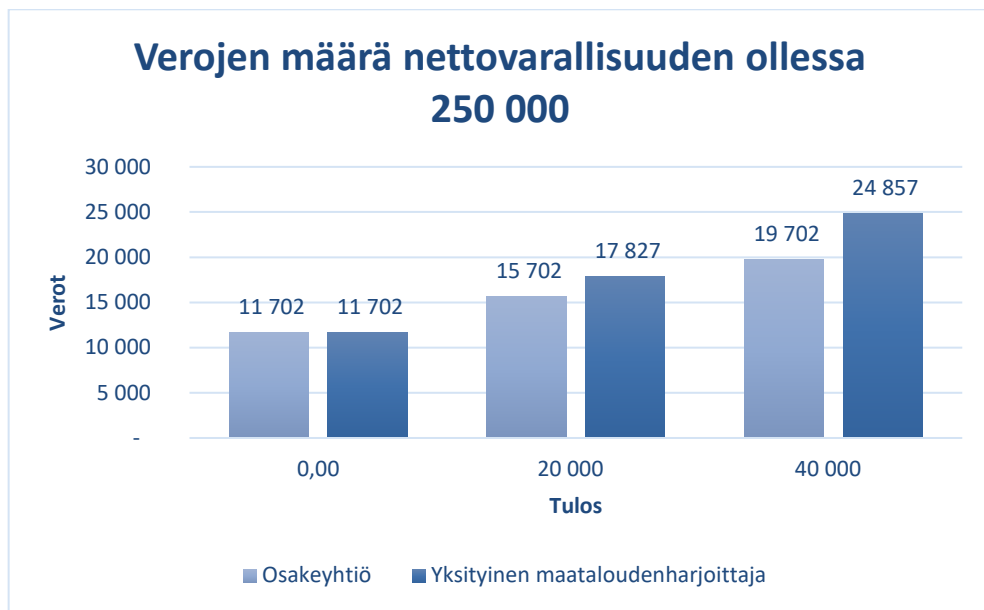
Yksityisenä elinkeinoharjoittajana maatilán tulos on katsottu kokonaisuudessaan yrittäjien pääoma- ja ansiotuloksi ja verotuskin tapahtuu sen mukaisesti. He pystyvät ottamaan yrityksestä rahaa omaan käyttöön ilman veroseuraamuksia. Osakeyhtiöt taas maksavat tuloksestaan 20 % tuloveroa. Rahaa ulos yhtiöstä osakkaiden on mahdollista saada palkkana tai osinkona, mutta näistä osakas maksaa ansio- tai pääomatuloveroa. Yksiselitteistä sääntöä siitä kumpi on kannattavampaa verotuksellisesti, yksityisenä elinkeinoharjoittajana toimiminen vai osakeyhtiönä toimiminen, ei voi sanoa. Verotukseen vaikuttavat muun muassa yhtiön nettovarallisuus, yrittäjän muut tulot, yrityksen tulos sekä se, otetaanko osakeyhtiöstä raha palkkana vai osinkona.

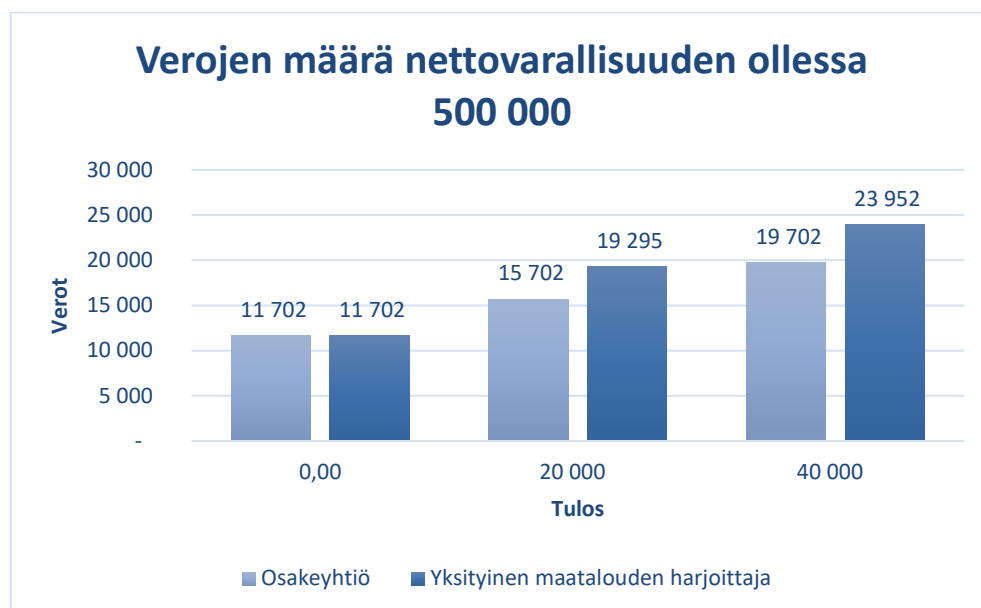
Osakeyhtiöissä on helpompi säädellä verotuksen suuruutta, sillä yrittäjä voi itse päättää nostaako yrityksestä rahaa palkkana tai osinkona, vai jättääkö rahat yhtiölle sen kehittämistä varten. Investointeja tehdessä osakeyhtiöt saavatkin yleensä paremmin lyhennettyä lainoja kuin yksityinen maataloudenharjoittaja. (Pyykkönen ym. 2013.)

Verotuksellisesti järkevintä palkkaa on nostaa enintään 25 700 euroa vuodessa henkilöä kohden progressiivisen ansiotuloverotuksen vuoksi. Tällöin palkasta menee valtiolle veroa 8 euroa + 6 % osasta, joka ylittää 17 200. Nostettaessa palkkaa yli 25 700 euroa, veroa maksetaan 518 euroa + 17,25 % osasta, joka ylittää 25 700. Mikäli palkkaa nostetaan vuodessa alle 17 200 euroa henkilöä kohden, ansiotuloveroa ei makseta valtiolle lainkaan. (Verohallinto 2017r.) Toimeksiantajayrityksen ei ole järkevää tässä tilanteessa nostaa osinkoja ollenkaan, sillä yritys vuokraa sen omistajilta peltoja, joten osinkoihin kohdistuisi kaksinkertainen verotus.

Kuvioissa 1,2 ja 3 on vertailtu yksityisen maataloudenharjoittajan ja osakeyhtiön verojen määrää eri tilanteissa. Vaakarivillä oleva yrityksen tulos, kertoo osakeyhtiön tuloksen. Tuloksena on ollut 0, 20 000 tai 40 000. Yksityisillä maataloudenharjoittajilla tulos olisi suurempi, koska heillä tulosta laskettaessa ei huomioida yksityisottoja yrityksestä. Osakeyhtiössä taas palkka on jo vähennetty liikevaihdosta. Kuviot on laskettu sen pohjalta, että yrityksessä työskentelee kaksi yrittäjää, jotka saavat yhteensä 50 000 euroa palkkaa vuodessa. Yhdelle henkilölle palkkaa vuodessa tulee siis 25 000 euroa. Osinkoja ei näissä laskelmissa ole jaettu. Laskelmissa on otettu huomioon yhteisövero, pääomatulovero, ansiotulovero sekä kunnallisvero.

Kuviossa 1 yrityksen nettovarallisuus on ollut nolla. Yrityksen tuloksen ollessa 0, verojen määrä on sama molemmilla yhtiömuodoilla. Tuloksen noustessa molempien verojen määrät nousevat, mutta yksityinen maataloudenharjoittaja maksaa enemmän molemmissa tapauksissa. Sama toistuu kuviossa 2, jossa nettovarallisuutena on ollut 250 000 sekä kuviossa 3, jossa nettovarallisuutena oli 500 000. Osakeyhtiössä verojen määrään ei vaikuta yrityksen nettovarallisuus, joten sen verojen määrä ei vaihtelee eri taulukoissa, mutta yksityisellä maataloudenharjoittajalla luvut vaihtelevat jonkin verran. Pääsääntöisesti yksityisen maataloudenharjoittajan verojen määrä pienenee sitä mukaan mitä suurempi yrityksen nettovarallisuus on, mutta ei alita osakeyhtiön maksaman veron määrää.

Kuvio 1. Verojen määrä nettovarallisuuden ollessa 0**Kuvio 2.** Verojen määrä nettovarallisuuden ollessa 250 000

Kuvio 3. Verojen määrä nettovarallisuuden ollessa 500 000

Kuviot puoltavat sitä, että osakeyhtiöissä on mahdollista päästä verosäästöihin. Tämä vaatii kuitenkin suunnittelua, sillä verojen määrään vaikuttavat monet eri asiat. Kuviotkaan eivät ole yksiselitteisiä, sillä yrittäjillä voi olla myös muita ansio- ja pääomatuloja. Tällöin kyseiset laskelmat eivät välttämättä ole enää päteviä. Yrittäjä saattaa haluta myös nostaa enemmän kuin 25 000 euroa vuodessa, jolloin verojen määrä tietysti nousee, mahdollisesti suuremmaksikin kuin yksityisellä maataloudenharjoittajalla olisi. Laskelmissa ei myöskään otettu huomioon osingonjakoa, vaikka tämäkin on yksi mahdollinen keino yrittäjälle saada rahaa yrityksestä.

6.2 Kirjanpito ja tilinpäätös

Varsinaista kirjanpitoa yksityisen maatalouden harjoittajan ei ole tarvinnut pitää. Sen sijaan yksityistä maatalouden harjoittajaa koskee muistiinpanovelvollisuus. Toimiessaan osakeyhtiö muodossa, yrityksen on tehtävä maksu- tai suoriteperusteista kirjanpitoa. Tilinpäätöksen on kuitenkin oltava suoriteperusteista eli jos kirjanpito tehdään maksuperusteisesti, on se tilinpäätöksessä muutettava suoriteperusteiseksi. Maksuperusteisessa kirjanpidossa menot ja tulot kirjataan sille päivälle, jolloin maksu tapahtuu. Suoriteperusteisessa kirjanpidossa taas menot ja tulot kirjataan sille päivälle, jolloin hyödyke on vaihtanut omistajaa. Suositeltavaa on tehdä

kirjanpito koko tilikauden ajan suoriteperusteisesti, jotta vältytään ylimääräiseltä työltä tilinpäätösvaiheessa. (Tomperi 2015, 51-52; Verohallinto 2017h.)

Tilikauden pituus on yleensä 12 kuukautta. Yrityksen aloitus- tai lopetusvuonna tilikauden pituus voi poiketa tästä, kuitenkin siten, että tilikausi on enintään 18 kuukautta. Myös tilikauden ajankohtaa vaihdettaessa tilikauden pituus voi poiketa 12 kuukaudesta. Yleisin tilikausi yrityksillä on kalenterivuosi, mutta yhtä hyvin tilikautena voi käyttää jotain muuta ajankohtaa. (Tomperi 2015,13.) Tilikauden päättymistä ei kannata laittaa kiireisimpään aikaan, jotta siihen ehditään valmistautua hyvin. Jos tilinpäätöksen suunnitteluun on käytettävissä hyvin aikaa, voidaan odotettua paremmissa tuloksissa tehdä esimerkiksi investointeja, jotta vältytään turhan suurilta veroseuraamuksilta. Jos yritykselle tulee taas tuloksellisesti huono vuosi, voidaan tätä koittaa paikata esimerkiksi sijoittamalla yritykseen lisää omaa pääomaa. Taloudellinen tilanne voidaan koittaa saada näyttämään paremmalta myös myyntisaamisten tehokkaalla perinnällä tai lyhytaikaisten velkojen muuttamisella pitkäaikaisiksi.

Tilinpäätös on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilinpäätöksestä. Tilinpäätös katsotaan valmistuneeksi sitten, kun se on allekirjoitettu. Yrityksen koosta riippuu, kuinka paljon tietoja sen on annettava tilinpäätöksessä. Kirjanpitolain ensimmäisen luvun 4 b §:ssä on määritelty rajat mikroyrityksille. Mikroyrityksillä täyttyy enintään yksi seuraavista ehdoista päättyneellä sekä sitä edeltäneellä tilikaudella tilinpäätöspäivänä:

- taseen loppusumma 350 000 €
- liikevaihto 700 000 €
- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä. (L 30.12.1997/1336)

Toimeksiantajayritys lukeutuu mikroyrityksiin. Mikroyritys voi tuloslaskelmasaan ensimmäisenä eränä esittää bruttotuloksen liikevaihdon sijasta. Bruttotulos on liikevaihtojen ja ostojen jäämä. Tällä tavoin yritys voi suojata liikevaihdon ja ostojen rakennetta, sillä normaalisti liikevaihto on julkista tietoa. Mikroyritys voi myös

esittää kulut vain summatasolla pääryhmittäin. Liitetiedosta yksi, löytyy malli mikroyrityksen tuloslaskelmalle. (Taloushallintoliitto 2017.)

Taseesta käyvät ilmi yrityksen varat ja velat. Vastaavaa puolella tulee esittää pysyvinä vastaavina aineettomat hyödykkeet, aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Vaihtuvissa vastaavissa taas esitetään vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vastattavaa puolella tulee esittää eritelty oma pääoma, tilikausien ja tilikauden voitto (tappio), tilinpäätössiirtojen kertymä, pakolliset varaukset sekä vieras pääoma. Malli mikroyrityksen taseesta löytyy liitteestä kaksi. (Taloushallintoliitto 2017.)

Tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva yrityksen toiminnasta ja tuloksesta. Tämän vuoksi yritysten on esitettävä liitetietoja, jotka täydentävät tietoja yrityksestä. Mikroyrityksen liitetiedoista on käytävä ilmi seuraavat asiat:

- Noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät tilinpäätöksen laadinnassa.
- Määrä ja sisältö poikkeuksellisista tuotto- ja kulueristä, elleivät ne ole epäolennaisia.
- Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen, mikäli nämä eivät ilmene tilinpäätöksestä. Lisäksi on arvioitava näiden tapahtumien taloudellista merkitystä.
- Arvonkorotusrahaston muutokset, verovaikutukset sekä kirjanpitoarvo ennen arvonkorotusta, mikäli tilikauden aikana on korotettu pysyviin vastaa-
viin kuuluvan hyödykkeen poistamatonta hankintamenoa kirjanpitolain 5
luvun 17 § mukaisesti.
- Tiedot käypään arvoon merkitsemisestä.
- Pitkäaikaiset lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kulut-
tua.
- Annetut vakuudet, taseen ulkopuoliset sitoumukset ja järjestelyt sekä eläke-
vastuut.
- Tiedot emoyrityksestä.

- Toimitusjohtajalla ja hallintoelimiin kuuluville henkilöille annetut lainat sekä heidän puolestaan annetut sitoumukset.
- Liiketoimet intressitahojen kanssa.
- Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana.
- Omien osakkeiden sekä osuuksien hankinnat ja luovutukset.
- Toimintakertomusta vastaavat tiedot tilinpäätöksen laatimisperiaatteista sekä ilmoitettava oman pääoman muutokset ja hallituksen esitys jakokelpoisen vapaan oman pääoman käytöstä. (L 1753/2015.)

Toimintakertomusta mikroyrityksen ei tarvitse laatia, mikäli se esittää vaadittavat tiedot liitetiedoissa. Rahoituslaskelman mikroyritys voi myös jättää laatimatta. (L 1753/2015; L 30.12.1997/1336.)

Kirjanpito ja tilinpäätös on mahdollista laatia itse tai teettää esimerkiksi tilitoimistolla. Jos kirjanpito ja tilinpäätös halutaan hoitaa itse, vaatii se perehtymistä asiaan ja alan tiivistä seuraamista, sillä lait ja säännökset muuttuvat tiuhaan. Usein ulkoistaminen koetaan järkeväksi, sillä aikaa säästyy ja sen ajan voi käyttää tehokkaammin muualla. Karkeasi arvioituna kirjanpidon, tilinpäätöksen ja veroilmoituksen teettäminen maksaa toimeksiantajayrityksen kohdalla arvonlisäverottomana noin 1100—1500 euroa vuodessa.

6.3 Hallinto ja toiminta

Osakkaat omistavat yhtiön, joten heillä on yhtiössä myös ylin päätösvalta. Osakkaiden on pidettävä varsinainen yhtiökokous kuuden kuukauden sisällä tilinpäätöksestä. Varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettävänä on muun muassa tilinpäätöksen vahvistaminen, johdon vastuuvapaus, hallituksen jäsenet ja tilintarkastaja. Yhtiökokous pidetään yhtiön kotipaikassa, ellei yhtiöjärjestyksessä ole sovittu muusta. Lähtökohtaisesti päätökset tehdään enemmistöperiaatteella eli päätökseksi tulee se, joka on saanut vähintään puolet äänistä. (Yrittäjät 2014.) Seuraavissa tilanteissa päätöksiltä voidaan edellyttää kuitenkin 2/3 osaa äänistä:

- ”yhtiöjärjestyksen muuttaminen;
- suunnattu osakeanti;

- *optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antaminen;*
- *omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen julkisessa osakeyhtiössä;*
- *suunnattu omien osakkeiden hankkiminen;*
- *sulautuminen;*
- *jakautuminen; sekä*
- *yhtiön asettaminen selvitystilaan ja selvitystilan lopettaminen” (L 21.7.2006/624.)*

Yhtiökokouksen valitsemassa hallituksessa tulee olla yhdestä viiteen varsinaista jäsentä. Jos varsinaisia jäseniä on alle kolme, on lisäksi oltava yksi varajäsen. Näistä on mahdollista poiketa, mikäli yhtiöjärjestyksessä on määrätty toisin. Jos hallituksessa on useita jäseniä, sille on valittava myös puheenjohtaja. Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnasta. Hallitus tekee yhtiötä koskevia päätöksiä, jotka eivät ole yhtiökokouksen päätettävänä. Lisäksi hallituksen tulee vastata siitä, että kirjanpito ja muu varainhoito on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus kokoontuu päättämään asioista puheenjohtajan kutsulla. Kokoukset ovat päätösvaltaisia, kun vähintään puolet jäsenistä on paikalla. Kaikista hallituksen kokouksista on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja ja vähintään toinen hallituksen valitsema jäsen. (L 21.7.2006/624; ProAgria 2018.)

Hallitus voi halutessaan valita yhtiölle myös toimitusjohtajan. Pienissä yhtiöissä osakkaat muodostavat usein myös hallituksen ja tekevät päätökset yrityksessä. Toimitusjohtajalle ei yleensä ole siis tarvetta. Osakeyhtiölain mukaan yhtiön edustus on hallituksella. Lisäksi toimitusjohtaja edustaa yhtiötä hänelle kuuluvissa asioissa. Yhtiöjärjestykseen voidaan kuitenkin tehdä lisäyksiä tämän suhteen. Yleisimmissä edustusmääräyksissä on sovittu, että puheenjohtaja voi yksin edustaa yhtiötä ja muut jäsenet kaksi yhdessä. (Patentti- ja rekisterihallitus 2017; ProAgria 2018.)

6.4 Vakuutukset, lomitukset ja maataloustuet

Osakeyhtiömuotoisessa maataloudessa yhtiön osakkailla on mahdollisuus saada MyEL-vakuutus tietyin ehdoin. Edellytyksenä on, että yhtiön on maatalouden tuloverolain piirissä. Lisäksi osakkaan tulee olla johtavassa asemassa ja omistaa yksin yli 30 % yhtiön osakkeista tai vastaava määrä yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Osakas voidaan vakuuttaa myös siinä tapauksessa, kun hän on johtavassa

asemassa ja omistaa yhdessä avio- ai avopuolionsa kanssa tai samassa taloudessa asuvan, osakkaalle suoraan ylenevässä tai alenevassa sukupolvessa olevan henkilön kanssa yli 50 % yhtiön osakepääomasta tai vastaavan määrän yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Osakkaan aviopuolison tulee omistaa vähintään yksi osake, mikäli hänetkin halutaan vakuuttaa. Vakuutettujen tulee tehdä myös käytännön työtä yrityksessä. Muutoin pakollisen vakuuttamisen ehdot ovat samoja kuin yksityiselläkin elinkeinoharjoittajalla: peltoa ja metsää on oltava vähintään viisi MYEL-hehtaaria ja MYEL-työtulon täytyy olla vähintään 3 828,13 euroa vuodessa. Työajan tapaturmavakuutus MATA tulee automaattisesti, mikäli MYEL-vakuutus myönnetään. Vapaa-ajan tapaturmavakuutuksen voi ottaa vapaaehtoisesti. (MELA 2013; MELA 2017a.)

Lomituspalveluita on mahdollista saada henkilöille, joilla on kotieläimiä ja ovat pakollisesti MYEL-vakuutettuja. Yrittäjän täytyy myös itse osallistua säännöllisesti kotieläintenhoitoon omalla tehtäväosuudellaan. (Mela 2017d.) Maataloustukia voivat hakea yhtä lailla osakeyhtiöt kuin yksityiset maataloudenharjoittajatkin. Tukikelpoisuus vaihtelee eri tukien kohdalla, joten tukikelpoisuus on syytä varmistaa maatalousviranomaisen kanssa. (ProAgria 2018.)

7 YHTEENVETO

Muutettaessa yhtiömuotoa yksityisestä maataloudenharjoittajasta osakeyhtiöksi, on mahdollista päästä verosäästöihin. Tämä vaatii kuitenkin suunnitelmallisuutta ja siten myös hyvää perehtymistä asiaa. Tässä tutkimuksessa verojen määrät laskettiin vain tilanteessa, jossa on kaksi yrittäjää, jotka nostavat kumpikin 25 000 euroa palkkaa vuodessa yrityksestä. Tässä tilanteessa verojen määrä oli pienempää osakeyhtiöllä kuin yksityisellä maataloudenharjoittajalla. Tilanne kuitenkin muuttuisi progressiivisen ansiotuloverotuksen vuoksi, jos palkkaa nostettaisiin enemmän. Yksityisellä maataloudenharjoittajalla ei ole yhtä hyvää mahdollisuutta vaikuttaa verotukseen. Hänellä koko yrityksen tulos lasketaan ansio- ja pääomatuloksi. Osakeyhtiönä toimittaessa yrittäjät voisivat halutessaan jättää palkat ja osingot kokonaan nostamatta, jolloin osakeyhtiö maksaisi ainoastaan 20 % yhteisöveron tuloksestaan. Tällainen tilanne toimisi esimerkiksi silloin, kun yrittäjillä on yrityksen ulkopuolisia tuloja sen verran, että saavat sillä elantonsa. Silloin yritykselle jäisi enemmän varoja sen kehittämiseen. Jos yritys on kuitenkin yrittäjien ainut tulonlähde, on palkkaa tai osinkoa nostettava.

Osakeyhtiö tuo mukanaan kuitenkin lisääntyvän paperi- ja hallintotyön. Viimeistään osakeyhtiönä toimittaessa yrityksen on siirryttävä yhdenkertaisesta kirjanpidosta kaksinkertaiseen. Itsetehtynä kirjanpito tulee viemään enemmän aikaa ja perehtymistä asiaan. Kirjanpitosäännökset myös muuttuvat jatkuvasti, joten aikaa olisi käytettävä myös alan seuraamiseen. Toisaalta yrittäjän tehdessä itse kirjanpitoa, hän pysyy hyvin mukana yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Kirjanpito on mahdollista siirtää myös ulkopuolisen tehtäväksi, jolloin yrittäjien omaa aikaa säästyy. Toki tästä syntyy jonkin verran lisäkustannuksia. Yrityksen on tehtävä myös tilinpäätös neljän kuukauden sisällä tilikauden päättymisestä, joka sekin on mahdollista tehdä itse tai ulkopuolisin voimin. Osakeyhtiön myötä yrityksen hallinnoiminen tulee myös muuttumaan. Osakeyhtiöiden osakkaiden tulee päättää, ketä yrityksen hallitukseen kuuluu, miten yhtiötä johdetaan, keillä on oikeus edustaa yhtiötä ja niin edespäin. Osakeyhtiössä osakkaiden/hallituksen jäsenten on myös pidettävä kokouksia ja näistä on tehtävä pöytäkirjat, jotka arkistoidaan.

7.1 Jatkotutkimusehdotukset

Mielenkiintoista olisi tutkia myös muita tapoja nostaa rahaa yhtiöstä. Tässä tutkimuksessa laskettiin verojen määrä, kun kaksi yrittäjää nostaa yhteensä 50 000 euroa vuodessa palkkana. Verojen määrä nousee tietysti nostettaessa palkkaa enemmän, mutta olisi mielenkiintoista nähdä, missä vaiheessa osakeyhtiön verojen määrä nousisi yksityisen maataloudenharjoittajan veroja suuremmaksi. Osingonjakoa ei myöskään otettu näissä laskelmissa huomioon, vaikka se tietyin ehdoin se on edullista. Mahdollista tulevaisuudessa tulevaa sukupolvenvaihdosta olisi myös mielenkiintoista tutkia. Osakeyhtiöissä sukupolvenvaihdos on jonkin verran erilainen, kuin yksityisenä maataloudenharjoittajana.

LÄHTEET

- Aho, A. 2015. Palkkaa vai osinkoa? Blogi sivustolla Talenom. Viitattu 7.3.2018.
<http://www.talenom.fi/palkkaa-vai-osinkoa>
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere. Osuuskunta Vastapaino. E-kirja.
- Eskola, J., Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere. Osuuskunta Vastapaino. E-kirja.
- Haapanen, M., Heikura, J. & Leino, K. 2004. Maatila liikeyrityksenä. Juva. WSOY.
- Hirvi, T., Puurunen, M. & Seppälä, R. 2004. Maataloudessa heikko tulokehitys. Tilastokeskus. Viitattu 22.1.2018. http://www.stat.fi/tup/tietoaika/tilaajat/ta_08_04_maatalous_tulot.html
- Jokela, A. 2016. Maatilojen määrä vähenee - toiminta monipuolistuu. Viitattu 19.1.2018. Luonnonvarakeskus. <https://www.luke.fi/maatilojen-maara-vahenee-toiminta-monipuolistuu/>
- L 20.12.1996/1124. Ennakonperintäasetus. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 7.3.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961124>
- L 30.12.1997/1336. Kirjanpitolaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 31.1.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>
- L 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 2.2.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>
- L 1753/2015. Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 20.3.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151753#Lidp451270512>
- Luonnonvarakeskus. 2017. Tilastotietokanta. Maataloustilastot. Viitattu 19.1.2018. <http://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/?rxid=001bc7da-70f4-47c4-a6c2-c9100d8b50db>
- Maa- ja metsätalousministeriö. Tuet ja avustukset. Viitattu 2.2.2018. <http://mmm.fi/ruoka-ja-maatalous/tuet-ja-avustukset>
- Maaseutuvirasto. Tuet ja palvelut. Viljelijä. Viitattu 2.2.2018. <http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/Sivut/default.aspx>
- MELA. 2017a. MYEL-vakuutus. Pakollinen vakuutus. Viitattu 2.2.2018. <https://www.mela.fi/fi/elakevakuutus/myel-vakuutus/vakuuttaminen/pakollinen-vakuutus>

MELA. 2017b. MYEL-vakuutus. Vapaaehtoinen vakuutus. Viitattu 2.2.2018. <https://www.mela.fi/fi/elakevakuutus/myel-vakuutus/vakuuttaminen/vapaaehtoinen-vakuutus>

MELA. 2017c. MYEL-vakuutus. Vakuutusmaksut. Viitattu 2.2.2018. <https://www.mela.fi/fi/elakevakuutus/myel-vakuutus/vakuutusmaksut>

MELA. 2017d. Lomituspalvelut. Viitattu 2.2.2018. <https://www.mela.fi/fi/maatalouslomitus/lomituspalvelut>

MELA. 2013. Yhtiömuotoinen toiminta. Viitattu 21.3.2018. <https://www.mela.fi/fi/elakevakuutus/myel-vakuutus/kenelle-vakuutus/yhtiömuotoinen-toiminta>

Patentti- ja rekisterihallitus. 2017. Yhtiöjärjestykseen perustuva osakeyhtiön edustaminen. Viitattu 21.3.2018. https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/edustamiseen_oikeutetut.html

ProAgria. Osakeyhtiön hallinto. Yhtiöwiki. Viitattu 7.3.2018. http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:osakeyhtion_hallinto

ProAgria Etelä-Pohjanmaa. Sukupolvenvaihdos maatilalla 2017-2018. ProAgrian laatima opas omistajanvaihdoksiin. Viitattu 15.3.2018. https://www.proagria.fi/sites/default/files/attachment/sukupolvenvaihdos_opas_tammi_2017_0.pdf

Pyykkönen, P., Rinta-Kiikka, S. & Yläalo, M. 2013. Osakeyhtiömuotoinen maatalous Suomessa. PTT raportteja 242. Pellervon taloustutkimus. Helsinki. Viitattu 19.1.2018. <http://www.ptt.fi/media/wp/rap242.pdf>

Solala, S. 2011. Osakeyhtiöittämisen taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset maatilalle. Pro Gradu- tutkielma. Helsingin Yliopisto. Viitattu 22.1.2018. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/26043/Solala.pdf?sequence=1>

Suomen tilintarkastajat. Mitä tilintarkastus on? Viitattu 7.3.2018. <https://www.suomentilintarkastajat.fi/tilintarkastus/mita-tilintarkastus-on>

Taloushallintoliitto a. Kirjanpidon ABC. Viitattu 5.2.2018. <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc>

Taloushallintoliitto b. Juokseva kirjanpito ja tilinpäätös. Viitattu 6.2.2018. <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc/juokseva-kirjanpito-ja-tilinpaatos>

Taloushallintoliitto c. Toimintakertomus. Viitattu 6.2.2018. <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/tilikausi-ja-tilinpaatos/toimintakertomus>

Taloushallintoliitto d. Suoriteperusteinen kirjanpito. Viitattu 6.2.2018. <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/paa-kirjanpito-ja-osakirjanpidot-0>

Taloushallintoliitto e. Tilintarkastus. Viitattu 7.3.2018. <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/tilintarkastus>

Taloushallintoliitto 2017. Mikro- ja pienyrityksen tilinpäätös – yhtäläisyydet ja erot. Viitattu 20.3.2018. <https://taloushallintoliitto.fi/ajankohtaista/mikro-ja-pienyrityksen-tilinpaatos-yhtalaisyydet-ja-erot-11012017>

Tomperi, S. 2015. Käytännön kirjanpito. Keuruu. Otavan kirjapaino Oy.

Työsuojelu. 2015. Palkanmaksu. Viitattu 7.3.2018. <http://www.tyosuojelu.fi/tyosuuhde/palkka/palkanmaksu>

Verohallinto. 2016a. Pienyritykset voivat tilittää arvonnäisäveron maksuperusteisesti. Viitattu 4.2.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonnäisäverotus/pienyritykset_voivat_tilittaa_arvonnäisä/

Verohallinto. 2016b. Kirjanpito, tilikausi ja verovuosi. Viitattu 7.3.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yrityksen-elinkaari/uusi-yritys/liikkeen-ja-ammattinharjoittaja/kirjanpito_tilikausi_ja_verovuosi/

Verohallinto. 2017a. Yritysmuodon muutos – osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 20.1.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yrityksen-elinkaari/muutokset_toiminnassa/osakeyhtiö-ja-osuuskunta/yritysmuodon_muutos_osakeyhtiö_ja_osuu/

Verohallinto. 2017b. Maatalouden tulot ja menot. Viitattu 31.1.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/maatalousyrittaja/maatalouden_tulot_ja_menot/

Verohallinto. 2017c. Vuokratulot. Viitattu 31.1.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/maatalousyrittaja/maatalouden_tulot_ja_menot/vuokratulo/

Verohallinto. 2017d. Maatalouden nettovarallisuus. Viitattu 31.1.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/maatalousyrittaja/maatalouden_nettovarallisuus/

Verohallinto. 2017e. Maatalouden luovutusvoitot. Viitattu 31.1.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/maatalousyrittaja/maatalouden_tulot_ja_menot/maatalouden_luovutusvoitot/

Verohallinto. 2017f. Tuloverotus – maataloudenharjoittaja. Viitattu 31.1.2018. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/maatalousyrittaja/>

Verohallinto. 2017g. Arvonnäisäverotus. Viitattu 2.2.2018. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonnäisäverotus/>

Verohallinto. 2017h. Muistiinpanot – maatalousyrittäjä. Viitattu 31.1.2018. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/veroilmoitus_ja_verotuspaato/maatalousyrittajan-veroilmoitus/muistiinpanot---maatalousyrittaja/

Verohallinto 2017i. Elinkeinotoiminnan tuotot ja kulut - liikkeen ja ammatinharjoittaja. Viitattu 2.2.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritys-verotuksesta/tuloverotus/liikkeen-tai-ammatinharjoittaja/elinkeinotoiminnan_tuotot_ja_kulut/

Verohallinto 2017j. Yritys työnantajana. Viitattu 2.2.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/yritys_tyonantajana/

Verohallinto. 2017k. Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 2.2.2018. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/osa-keyhtio-ja-osuuskunta/>

Verohallinto. 2017l. Ennakkovero – yritykset ja yhteisöt. Viitattu 2.2.2018. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/ennakko-vero-yritykset-ja-yhteisot/>

Verohallinto. 2017m. Oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen – yksityiskohtaiset ohjeet 2017. Viitattu 2.2.2018. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/lomakkeet/tayttoohjeet/omaaloitteisten_verojen_ilmoittaminen_/

Verohallinto. 2017n. Yhteisön jäännösveron maksaminen. Viitattu 2.2.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/maksaminen-yritykset-ja-yhteisot/yhteison_jaannosveron_maksamine/

Verohallinto. 2017o. Veronpalautus – yritykset ja yhteisöt. Viitattu 2.2.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/maksaminen-yritykset-ja-yhteisot/verojen_palauttaminen/

Verohallinto. 2017p. Hakeutuminen valinnaiseen verokauteen. Viitattu 4.2.2018. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/omaaloitteiset-verot/hakeutuminen_valinnaiseen_verokautee/

Verohallinto. 2017q. Osingot listaamattomasta yhtiöstä. Viitattu 7.3.2018. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeet_ja_osingot/osingot_listaamattomasta_yhtiost/

Verohallinto. 2017r. Valtion tuloveroasteikko 2018. Viitattu 7.3.2018. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtion-tulovero-asteikko-2018/>

Veronmaksajat. 2017a. Yhteisöverotus. Viitattu 22.1.2018. <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Tuloverot/Yhteisoverotus/>

Veronmaksajat. 2017b. Veroprosentit 2018. Viitattu 18.4.2018. <https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Veroprosentit/veroprosentit-2018/>

Yrittäjät. 2014. Osakeyhtiö. Viitattu 2.2.2018. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/osakeyhtio-317935#>

Yrittäjät. 2017. Sukupolvenvaihdon verotus. Viitattu 19.3.2018. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/omistajanvaihdos/verotus-omistajanvaihdossissa/sukupolvenvaihdon-verotus-320575>

Yritystulkki. Osingonmaksu. Viitattu 7.3.2018. <http://www.yritystulkki.fi/fi/alue/oulu/toimiva-yrittaja/verotus/osingonmaksu/>

LIITE 1

Esimerkki mikroyrityksen tuloslaskelmasta

TULOSLASKELMA	(Tilikausi)	(Edellinen tilikausi)
BRUTTOTULOS	0,00 €	0,00 €
Henkilöstökulut	0,00 €	0,00 €
Poistot ja arvonalentumiset	0,00 €	0,00 €
Liiketoiminnan muut kulut	0,00 €	0,00 €
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	0,00 €	0,00 €
Rahoitustuotot- ja kulut	0,00 €	0,00 €
VOITTO (TAPPIO) ENNEN	0,00 €	0,00 €
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	0,00 €	0,00 €
Tilinpäätössiirrot	0,00 €	0,00 €
Tuloverot	0,00 €	0,00 €
<u>TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)</u>	<u>0,00 €</u>	<u>0,00 €</u>

LIITE 2

Esimerkki mikroyrityksen taseesta

TASE	(Tilikausi)	(Edellinen tilikausi)
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	0,00 €	0,00 €
Aineelliset hyödykkeet	0,00 €	0,00 €
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset	0,00 €	0,00 €
Rahat ja pankkisaamiset	0,00 €	0,00 €
<u>VASTAAVAA YHTEENSÄ</u>	0,00 €	0,00 €
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	0,00 €	0,00 €
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	0,00 €	0,00 €
Tilikauden voitto (tappio)	0,00 €	0,00 €
Vieras pääoma	0,00 €	0,00 €
Pitkäaikainen vieras pääoma	0,00 €	0,00 €
Lyhytaikainen vieras pääoma	0,00 €	0,00 €
<u>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</u>	0,00 €	0,00 €